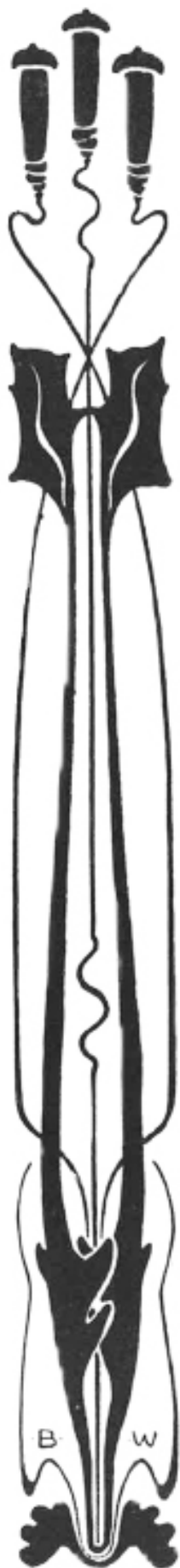

JUHLA
KRONIKKA

50v

3/2024

Sisällys

Pääkirjoitus	4
Puheenjohtajan palsta	6
Kronikan historiikki	10
Alkusyksyn tapahtumat ja fuksien terveiset ...	24
Kannunvalajien tervehdys	26
Historiallista fantasiaa	28
Kronikassa sanottua	34
Mirkka Lappalaisen haastattelu	40
Reportaasi: Töissä museoilla	47
Kronikan ensimmäiset vuodet	52
Fuksirientojen voittajat	57
Runot	58
Piirros: <i>Kronikan kissat</i>	59

Aukeaman kuvitus Kronikan numerosta 3/1991

Julkaisija Kronos ry, Helsingin yliopiston historian opiskelijoiden ainejärjestö

Päätoimitus Lumi Ilvonen, Salla Niemelä, Katri Pihlström

Toimitus Sakari Bister, Jonatan Hjelt, Venla Lehtinen, Aleksanteri Lindh, Kai Pesonen, Vilma Vares, Matti Välipakka

Taitto Lumi Ilvonen

Kansi Salla Niemelä

Kuvitus Lumi Ilvonen, Kronikan arkisto

Piirros Salla Niemelä

Paino Grano Oy

Numeron kuvitus koostuu vuosien varrella ilmestyneistä Kronikoista valituista kuvituksista.

Pääkirjoitus Puoli vuosisataa Kronikkaa

Katri Pihlström

Uskomatonta mutta totta – pitelet nyt kässissäsi Kronikan 50-vuotisjuhlanumeroa!

Rakas ainejärjestölehtemme on kantanut Kronikan nimeä nyt puolen vuosisadan ajan – lähes päivälleen, sillä ihka ensimmäinen Kronikka julkaistiin lokakuussa 1974. Kronikkaa edelsi Historian Opiskelijain Liiton valtakunnallinen äänenkannattaja Fakta sekä tähän aikaan alle kolmikymppisen Kronoksen oma Kronos-tiedote, jota oli julkaistu jo lähes kymmenen vuoden ajan, vuodesta 1965 asti. Kronikka syntyi yhteiskunnallisten vastakkainasettelujen myrskyissä, edellissyksyn vaalikokouksen poliittisesti motivoituneen vallankaappausyrityksen jälkeen, tavoitteenaan yhdistää kronoslaisia ja luoda ainejärjestölle yhteinen äänenkannattaja sekä tietenkin tiedottaa Kronoksen tapahtumista ja kuu-

lumisista. Lisää Kronikan monivaiheisesta historiasta pääsette lukemaan tämän lehden sivuilta 10-23!

Retroon ilmoitustaulutyylisiin mainittakoon myös, että Kronikan 50-vuotisjuhlia vietetään Alina-salissa lokakuun 18. päivä, vaikka lipunmyynti onkin tainnut tämän lehden julkaisuun mennessä päättyä – sumplimisen varaa tosin on aina ja jatkokutsu koskee onneksi kaikkia. Tervetuloa!

Monet Kronikan tehtävistä ja tavoitteista ovat vuosikymmenten varrella pysyneet samoina, ja vielä useammat ovat muuttuneet. Kronikka on ehtinyt sisältää politiikkaa, akateemisia julkaisuja ja vanhan historian laitoksen sisäisiä valtataisteluja, mutta myös kevyempää sisältöä pikkujoulumainoksista sisäpiirihuumoriin.

Yhä edelleen Kronikka kuitenkin pyrkii toimimaan kronoslaisten yhdistävänä äänenkannattajana ja julkaisemaan yhtä monipuolista sisältöä kuin värikkään historiansa aikana. Kronikka on aina ollut vahvasti aikansa tuote, eräänlainen mikrokosmos kulloinkin ympäröivästä yhteiskunnasta ja yliopistomaailmasta, mutta heijastaa yhä ensisijaisesti juuri meitä – opiskelijoita, Kronosta ja kronoslaisia. On ollut ilo ja kunnia päästä päätoimittamaan 50-vuotista Kronikkaa sen juhluvuoden ajan.

Opintojen, ainejärjestötoiminnan sekä satunnaisen muunkin elämän keskellä lehden julkaisuaikatauluja tulee joskus kirottua (vaikka niistä olisikin ollut itse päättämässä), mutta tämänkin juhlanumeron luominen on ollut vilpittömästi hauskaa, kuten yhdessä tekeminen usein on. Tällä hetkellä lukemasi lehden eteen on esimerkiksi 1. kaiveltu Kronikan kiehtovia ja hulvattomia arkistoja Topelian opiskelijahuoneella tuntikausien ajan sekä 2. pääkirjotuksen syntyhetkillä skannattu

kuvituksia vanhoista lehdistä niin pitkään, että Kaisa-talon ovet lukittiin, ja kaksi päätoimittajaa ehtivät vakavasti harkita yöunia Aleksandrian aulan kopiokoneiden viereisillä sohvilla. Vapaaehtoinen ja yhteisöllinen ainejärjestötoiminnan kaltainen työ on ympäröivän maailman lukemattomista muutoksista huolimatta pysynyt myös monella tapaa melko samanlaisena, sillä ihmiset ovat loppupelissä olleet toistensa kaltaisia koko historian läpi. Myös Kronikka on siis tälläkin kertaa rakkaudella ja rakkaudesta tehdyn työn tulos, kuten se on jo vuosikymmenien ajan ollut.

Lehti ei myöskään olisi mitään ilman lukijoitaan. Jätämme nyt siis ylpeinä rakkaan lukijakuntamme käsiin 50-vuotiaan Kronikan kauniin, kiiltävän juhlanumeron historiikkeineen, haastatteluineen sekä ihan tavallisine lehtijuttuineen. Kiitos kaikille, jotka Kronikkaa ovat lukeneet ennen tai lukevat nyt ja tulevaisuudessa – toivotavasti lehden matka jatkuu vielä vähintään toiset 50 vuotta!

Puheenjohtajan palsta

Oman lehden merkitys

Opiskelijoilla on nykyään monta rautaa tulessa. Kirjoitan tätäkin tekstiä multitaskaimisen kuninkaana, nimittäin työpaikan kahvihuoneessa. Samalla kun aika tuntuu olevan kortilla enemmän kuin koskaan, meillä historian opiskelijoilla on edelleen tärkeä rooli humanistisina ja poikkitieteellisinä kontekstin, ajan jatkumon ja kokonaiskuvan osajoina. Uuden sukupolven ajattelijoina.

Sitä suuremmalla syyllä arvostan sitä, kuinka vuosikymmenien saatossa ihmiset ovat käyttäneet omaa vapaa-aikaansa Kronikan kirjoittamiseen, ja käyttävät edelleen. Lehti vakiintui nykyiseen muotoonsa pikkuhiljaa, viisikymmentä vuotta sitten syksyllä 1974. Silloin moni asia oli eri tavalla kuin nyt: tarve tiedottaa fyysisellä paperilla oli suuri, sekä kirjoitustyyli oli aivan erilainen.

Erilaiset poliittiset intressit, ensin vasemmalla, sen jälkeen oikeammalla, "kamppailivat" vaikutusvallasta Kronoksessa ja opiskelijayhteisössä. Lehti olikin aluksi pitkään sen aikaisen hallituksen äänenkannattaja, joka kehittyi itsenäisen julkaisun rooliin pikkuhiljaa.

Vaikka olemme myös alamme edunvalvoja, niin valtakunnallisesti kuin yliopistoon päin, olisi vaikea kuvitella samaa intressien kamppailutilannetta nyt 2020-luvulla Kronoksen Whatsapp-tiedotusryhmien aikakaudella. Tapahtumien lisäksi järjestötoiminta on myös pitkälti puhelimesta tapahtuvaa. Kronikan rooli on kehittynyt lähes, miten sen sanoisi, arvokkaaksi "lisäjutuksi". Myös

ainejärjestöjen ja laitosten/oppiaineiden suhde on muuttunut 50 vuodessa paljon. Edunvalvontatehtävät ovat 1990-luvulla tulleen opiskelijaedustusuudistuksen lisäksi entistä julkisempia, digitaalisempia, valtakunnallisempia ja poikkitieteellisempiä. Vaikutustyötä tehdää myös eri kansajärjestöissä.

Järjestölehdet ovat olleet viime aikoina ahtaalla: HYY:n järjestölehtitukien alentamista vastaan ensin kamppailtiin vuosia, mutta lopulta pandemian jälkimainingeissa ja taloudellisen tilanteen takia ne lopulta poistettiin kokonaan. Oman arvioni mukaan aktiivisten lehtien määrä on viimeisen muutaman vuoden aikana vähentynyt keskustakampuksella useasta kymmenestä lehdestä noin viiteentoista, digilehdet mukaan luettuna. Omasta äänenkannattajasta on tullut eri järjestöjen tietoinen päätös, projekti ja arvovalinta, joka kaikille järjestöille ei ole mahdollista muun muassa painokulujen vuoksi. Kronikka kuitenkin julkaistiin 4-5 kertaa vuodessa myös pandemiavuosina, ja sitä painetaan edelleen muutaman kerran vuodessa. Se on hieno juttu!

Kronikan vaiheista voikin lukea tarkemmin tässä numerossa. Vuosien saatossa ainakin kaksi asiaa on pysynyt samana lehden vakiintumisen jälkeen: sen nimi, sekä se, että se on Kronos ry:n tukema ainejärjestölehti. Kaikki muu onkin sitten muuttunut ihan sitä mukaa, kun lehden tyyli ja ainejärjestöjen rooli yhteiskunnassa on muuttunut. Lehti on fokuksen muuttuessa pyrkinyt olemaan vuosikymmenien saatossa niin tieteellinen julkaisu-alusta, poliittinen pamfletti, tiedotealusta, aikakauslehti, kuin ihan vain leikkikenttä kaikenlaisille järjestöläisten kirjoituksille. Samalla myös opiskelijoiden kulttuuri, huumori sekä viestintäalustojen käyttövoitteet ovat muuttuneet. Näkeehän muutoksen myös yhteiskunnallisen journalismin kirjoitustyyliä ja julkaisutiheydessä. Viime vuosikymmenellä läpi yliopiston byrokraattisten mullistusten ja opiskelijaliikkeen kriisin on Kronikassakin alkanut korostua kanta-aottava sisältö, toisaalta myös aikakauslehtisyys. Nykyisin Kronikalla on tärkeä rooli myös avoimena kirjoitusalueena, jossa opiskelijat voivat harjoitella eri tekstityyppien kirjoittamista tai vaikkapa kulttuurijournalismia. Lehti on juuri sen

näköinen, mitä kronoslaiset ovat. Sekin on hieno juttu!

Opiskelijoilla on viimeaikaisten uudistusten tiimoilta yhä vähemmän aikaa tehdä mitään ”ylimääräistä”, järjestötoimintaa tai Kronikan kirjoittelua. Siksi onkin mahtavaa, että sen tekeminen jatkuu. Lehdillä on ollut tärkeä rooli alustoina ja edustajina opiskelijoidensa ajatuksille. Kronokselle tämä merkitys on pysynyt, ja olemmekin halunneet kutsua muitakin lehtitoimijoita

Kronikan 50. vuotisjuhliin juhlimaan lehtikulttuuria.

Käsissäsi tai ruudullasi on siis tärkeä 50-vuotisjuhlanumero täynnä mielenkiintoista, opiskelijalähtöistä tekstisisältöä. Mikä ilo ja kunnia, että tämä juhlavuosi osui omalle puheenjohtajavuodelle! En olisi voinut kuvitella sujuvampaa päätöksen ja Kronoksen hallituksen välistä yhteydenpitoa tänä juhlavuonna. Toivottavasti me Kronoslaiset ja 250-henkinen jär-

jestömme, alumnit ja muut historian ystävät voimme juhlia kaikki omalla tavallamme sitä, että meillä on oma ainejärjestölehti: tutustumalla tähän juhlanumeroon, tulemalla Kronikan juhliin, kirjoittamalla lehteen tai vain lukemalla edellisiä numeroita.

Hurjasti onnea rakas 50-vuotias Kronikka ja eläköön opiskelijoiden lehtikulttuuri!

Sakari Bister,
Kronoksen puheenjohtaja

Kuva: Elena Eriksson

HISTORIAN YSTÄVÄIN LIITTO

Historian Ystäväin Liitto on vuonna 1926 perustettu yhdistys, joka tukee historiantutkimusta ja historian harrastamista Suomessa. HYL palkitsee vuosittain Vuoden historiateoksen ja järjestää jäsenistölleen seminaareja, luentoja sekä matkoja historiallisiin kohteisiin. HYL julkaisee yhdessä Suomen Historiallisen Seuran kanssa Historiallista Aikakauskirjaa.

Liity nyt opiskelijajäseneksi hintaan 30€/vuosi!

(perusjäsenyys on 45€/vuosi ja perhejäsenyys 65€/vuosi)

Jäsenenä saat:

- 20-25% alennuksen monista kirjoista, jotka ovat myynnissä Tiedekirjassa (Snellmaninkatu 13, 00170 H:ki), www.tiedekirja.fi
- Osallistua Liiton järjestämille retkille ja matkoille jäsenhintaan
- Historiallisen Aikakauskirjan vuosikerran

Jäseneksi voi liittyä osoitteessa www.historianyst.fi

Kronikan historiikki

Katri Pihlström ja Salla Niemelä

Kronikan viisikymmenvuotinen historia on pitkä, kiehtova ja monivaiheinen, ja kietoutuu aina aikansa ympäröivään yhteiskuntaan puoluepolitiikasta yliopiston sisäisiin draaman kaariin. Tässä historiikissa luomme tarkemman katsuksen Kronikan eri vaiheisiin vuosikymmenten varrelta. Tärkeimpinä lähteinä historiikille ovat toimineet Jyrki Ilvan kirjoittama *Kronikka Story*, joka kattaa lehden vaiheet vuodesta 1974 (ja Kronikan syntyä edeltävistä vaiheista) vuoteen 1996, sekä vuoden 2019 Kronikan 45v-juhlanumerossa julkaistu historiikki, joka kattaa Kronikan vaiheet siihen asti. Tämän viiden vuoden takaisen historiikin ovat koonneet silloiset päätoimittajat Jutta Riepula, Shanna Constantinescu ja Enni Hiltunen, ja se nojaa niin Ilvan aiempaan historiikkiin kuin kyseisten emeritus-päätoimittajien omaan tutkimukseen. Vuosien 2000-2023 kohdalla aineistona käytettiin opiskelijahuoneelta löytyviä ja verkossa julkaistuja Kronikkoja.

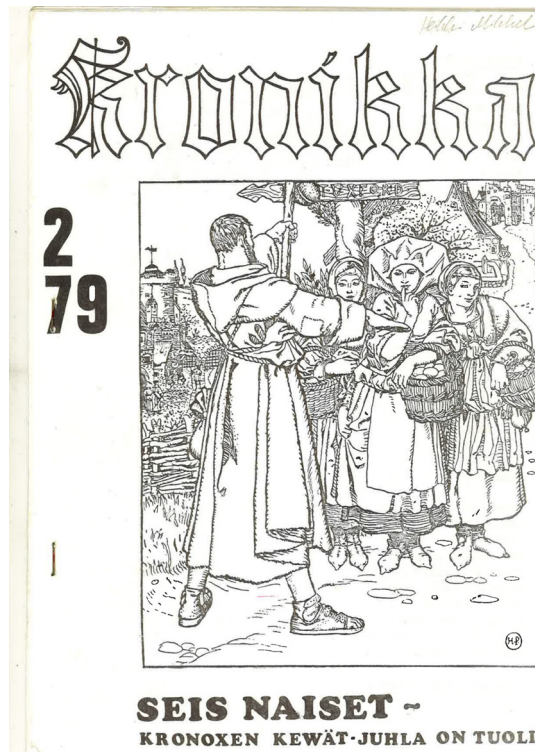
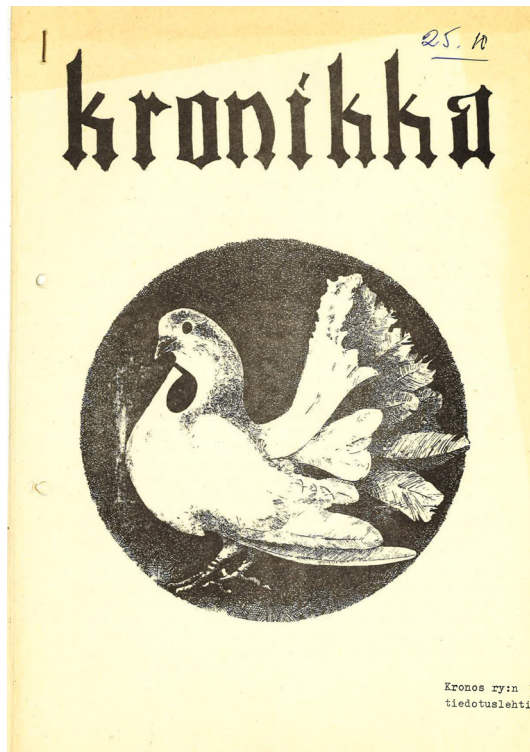
1970-luku – Kronikan syntykehdon poliittiset myrskyt

Kun HOL:in äänenkannattaja, pitkälti kronoslaisten toimittama lehti Fakta lopetettiin levikki- ja rahaongelmien vuoksi vuonna 1973, elettiin jo valmiiksi hyvin poliittisesti jakautuneessa ilmapiirissä, erityisesti opiskelijoiden keskuudessa. Kronoksen hallitus koostui pitkälti ASS:n eli Akateemisen Sosialistiseuran riveistä, ja marraskuussa 1973 Kronoksen vaalikokouksessa yritettiin dramaattista vallankaappausta oikeistolaisen yhteistyörintaman toimin, joka myöhemmin järjestäytyi HiLaPo:ksi, eli Historian Laitoksen Porvareiksi.

Poliittisen draaman jälkeen vuoden 1974 toimintasuunnitelmassa Kronoksen hallitus korosti tiiviimpää historian laitoksen sisäistä yhteistyötä, selkeämpää tiedotusta ja hallituksen yhteistä, demokraattista linjaa. Myös Faktan lakkauttaminen oli jättänyt aukon, joka haluttiin paikata Kronoksen omalla, yhtenäisyyttä lisäävällä lehdellä. Esimerkiksi ASS:llä oli jo oma lehtensä, Aurora, ja muutkin poliittiset ryhmittymät levittivät pamfletteja ja monisteita, jolloin Kronoksen oma lehti jättäytyi ainakin nimellisesti puoluepoliittisten ristiriitojen ulkopuolelle, vaikka käytännössä myötäilikin usein ASS:n linjaa – esimerkiksi opetuksen ja oppikirjojen “rauhanvastaista ainesta” eli Neuvostoliittoon kohdistunutta kritiikkiä arvosteltiin 1970-luvun puolessavälissä tiukasti. Kronikan pyrkimys oli kuitenkin ainakin jossain määrin yhdistää kronoslaisia myös puoluerajojen yli. Uuden lehden nimeksi valittiin äänestyksen jälkeen syyskuussa 1974 Kronikka.

1974

Kronos oli julkaissut lyhyitä Kronos-tiedotteita jo lähes vuosikymmenen ajan, ja vuoden 1974 ensimmäinen ja ainoa Kronikka olikin lähinnä uudistettu, laajennettu Kronos-tiedote. Kronoksen sihteerin vastuulla ollut lehti keskittyi aluksi ennen kaikkea “tärkeisiin”, virallisiin asioihin, eikä kirjoittajien oma ääni juurikaan kuulunut, vaan tavoitteena oli nimenomaan Kronoksen hallituksen tiedotuslehti. Satunnaisia kulttuuri-arvioita esiintyi myös.

Kronikan numeroiden 1/1974 ja 2/1979 kannet

1975

Kronikan painovastuu siirtyi vuoden kolmatta numeroa varten sihteeriltä erilliselle, kolmihenkiselle toimikunnalle, joka koostui Kronoksen hallituslaisista. Tekstit hyväksyttiin etukäteen hallituksen kokouksissa.

1976-1977

Kronikan toimitus hoidettiin nykyisen kaltaisella systeemillä, eli päätoimittajat alettiin valita vuodeksi kerrallaan, ja lehden toimituskuntaan katsottiin kuuluvan aina kaikki silloiseen numeroon osallistuneet. Näinä vuosina Kronikan painossa tapahtui kuitenkin katkoksia, ja esimerkiksi vuonna 1976 Kronikka julkaistiin vain kahdesti.

1978-1980

Päätoimittajat valittiin yhä vuodeksi kerrallaan, ja lehti alkoi vihdoinkin vakiintua ja saada

tukevampaa jalansijaa. Sisältö monipuolistui – Kronikka ei enää ollut pelkkä tiedotus-lehti, vaan sisälsi yhä enenevässä määrin kulttuuria, omakohtaisia kokemuksia ja vapaa-muotoisempia juttuaiheita. Kronikan uudet numerot kehittyivät siis jatkuvasti aiempia numeroita paremmiksi. Myös opiskelijoiden suhtautuminen puoluepolitiikkaan alkoi muuttua vapautuneemmaksi. 1970-luvun loppupuolella puhututti erityisesti ajankohtainen tutkintouudistus, ja kritiikkiä esiintyi historian laitosta ja sen puutteellista metodiopetusta kohtaan.

1980

Kronikan linja oli yhä tuorempi ja railakkaampi. Vuoden 1980 puheenjohtaja Juha Sihvola mallaili Kronokselle roolia ”radikaalin sivistyneistön etujärjestönä”.

Myös soraääniä kuitenkin kuului – Kronikalle nousi jopa kaksi kilpailijaa. Akasha-klubin jäsenet pitivät Kronoksen toimintaa yhä liian poliittisena osallistuakseen siihen, ja klubi julkaisi noin kolme numeroa Annales Nordici -nimistä lehteä. Tästä lehdestä Kronikka raportoi neutraaliin sävyyn, mutta varsinaista draamaa syntyi loppuvuodesta, kun silloinen fuksi Jukka Keitele kirjoitti Kronikkaan uuskonservatismia ihannoivan artikkelin Yrjö Sakari Yrjö-Koskisesta. Artikkelin sai kriittisen vastaanoton ja myös Kronikan toimitus sanoutui siitä irti jo samassa numerossa, mistä vihastuneena Keitele julkaisi oman painotuotteen nimellä *Vapaa Kronikka*.

1981-1982

Edellisvuoden kiistojen jälkeen heti numerossa 1/81 korostettiin Kronikan olevan nimenomaan vapaa foorumi. Kronikkaa alettiin myös irrottaa entistä enemmän Kronoksen hallituksesta. Vuosikymmenen alun numeroissa korostui historiallistieteellinen linja – esimerkiksi Kronikka 2/82 oli kokonaan keskiaika-teemainen. Myös historian laitosta kritisoitiin yhä rankasti. Kronikkaa alettiin myös painaa hetkellisesti A5-kokoisena aiemman A4-koon sijaan, ilmeisesti myös budjettisyyistä.

1983-1986

Vuodesta 1983 alkaen lehti pyrki yhä räävittömämpään, epätieteellisempään ja luovan kriittisempään linjaan. Tieteellinen kirjoittaminen vähentyi, ja myös taitossa esiintyi esimerkiksi vinossa olevia aukeamia ja yhä luovempaa kuvitusta. Limeksen painossa Kronikan Vappujoulupääsiäisjuhannusnumeroa 2/83 luonnehdittiin ilmeisesti “ikävimmän näköiseksi painotuotteeksi, mitä [painaja] oli koskaan nähnyt”. Vuonna 1984 kokeiltiin myös vaihdelleella menestyksellä kiertävää päätoimittajuutta, ja siirryttiin takaisin alkuperäiseen A4-painokokoon. Myös sarjakuvat olivat lehden sivuilla suosittuja.

Keskustelua herätti naistutkimus sekä Kronoksen yleinen toiminta. Kuilu aktiivien ja muun jäsenistön välillä oli ilmeisesti kasvanut, ja Kronosta moitittiin liian klikkiytyneeksi. Bileiden merkitystä korostettiin, ja ainejärjestötoiminnan koettiin ylipäänsä näivettyneen. Toisaalta Kronos oli edelleen hyvin aktiivinen järjestö, ja Kronikka yksi sen ylpeyden aiheista. Kevät 1984 kului monilla kronoslaisilla *Heimola Story*-elokuvan kuvauksissa, ja vuonna 1985 Kronikkaan riitti paljon asiaa 40-vuotiaan Kronoksen juhluvuodesta.

1987

Lehteä vietiin yhä radikaalimpaan ja räväkämpään suuntaan, ja tieteellistä linjaa vähennettiin entisestään. Cafe Nekropol -palstalla kirjoiteltiin lyhyitä, ilkeämielisiä juttuja aina politiikasta runouteen. Yleisilme oli nihilistinen, ja nousukauden Suomea kritisoiitiin. Musta huumori kukoisti. Yleisesti vuotta kuvaillaan kuitenkin Ilvan *Kronikka Story*:ssa “yhtenä Kronikan historian parhaista vuosikerroista”.

1988

Edellisvuoden räväkkä linja herpaantui, ja fuksivoittoisella päätoimituksella oli vaikeuksia niin kirjoittajien löytämisen kuin koherentin lehden kasaamisessa, eikä lehden tulevaisuudelle ollut selkeää suuntaa. Ympäristötietoisuus alkoi kuitenkin pikkuhiljaa nostaa

myös päätään, ja Kronikka painettiin ensimmäistä kertaa uusiopaperille.

1989

Lehti kohtasi samoja ongelmia kuin edellisenäkin vuonna, mutta sai myös palasiaan kerättyä. Ulkoasua siistittiin, ja Kronikka taitettiin ensimmäistä kertaa tietokoneen avustamana. Kronikan sivuilta löytyi pitkää aikaa opintoasiaa, kuten myös kulttuuria, historiaa ja ajankohtaisaiheita.

1990-1992

Vielä vuonna 1990 Kronikka kirjoitettiin kirjoituskoneella, ja pitkien lehtien painatus tuli myös Kronokselle kalliiksi. Seuraavana vuonna Kronikkaa siirryttiin taittamaan HYY:n tietokonehuoneella, vaikka lopulliseen taittoon käytettiinkin edelleen tuttua leikkaa ja liimaa -tyyliä. Kronikan ulkoasu kehittyi selvästi, ja vuonna 1992 Kronikkaa varten koottiin myös oma kuva-arkisto. Itse sisältö pysyi melko kevyenä, ja jokaisessa numerossa oli myös historian laitoksen arkea mytologisoiva juorupalsta. Kronikka sijoittui toiselle sijalle HYY:n järjestölehtikilpailussa syksyllä 1991.

Numeroiden 3/1989 ja 1/1991 kannot

Numeron
1/1992
kannet

1993

Ristiriidat historian laitoksen kanssa nostivat taas päätään – viimeisessä numerossa julkaistu artikkeli Heimola in memoriam kritisoi historian laitosta ja sen henkilökuntaa niin rajusti, että Kronoksen silloinen puheenjohtaja kutsuttiin laitoksen esimiehen puutteluun. Numerossa 3/93 julkaistu mielipidekirjoitus Kronikkaan enemmän munaa! vaati lehteen lisää räävittömyyttä – “Haluamme nähdä revittyjä Kronikoita laitoksen käytävillä!” – ja herätti kiivasta keskustelua lehden linjasta. Seuraavan vuoden päätoimittajiksi haki jopa kolme eri ihmistä, joiden vaalikampanjat täyttivät laitoksen ilmoitustauluja yhä räikeämmällä sisällöllä ja mustamaalauskampanjoilla.

1994

Edellisen syksyn vaalikampanjoinnin “aggressiivinen maskuliininen munaretoriikka” jatkui lehdessä, kun uusi toimituskunta pyrki parhaansa mukaan täyttämään vaatimuksia Kronikan uudesta linjasta. Sisäpiirihuumori kukoisti ja myös henkilökohtaisia solvauksia löytyi, vaikka esimerkiksi historian laitokseen kohdistunut kritiikki ei saanutkaan ai-

kaan samanlaista reaktiota kuin edellisenä vuonna. Lehtiin käytettiin kuitenkin todella paljon aikaa ja työtä, kirjoittajia riitti, ja myös tietokoneella taitettiin yhä enemmän. Kronikan massiivinen 20v-juhlanumero ilmestyi alkusyksyllä 1994.

1995

Edellisvuoden linja jatkui jossain määrin, erityisesti runsaan sisäpiirihuumorin osalta. Kronikka taitettiin ensimmäistä kertaa kokonaan tietokoneella, ja sen koko vaihtui A4:stä nykyiseksi B5:ksi. Loppuvuodesta julkaistiin Kronoksen 50-vuotisjuhlanumero, jossa käsiteltiin taas myös esimerkiksi historiatieteellisiä kysymyksiä. Juhlanumero julkaistiin Kronikan historiassa ensimmäistä kertaa myös netissä.

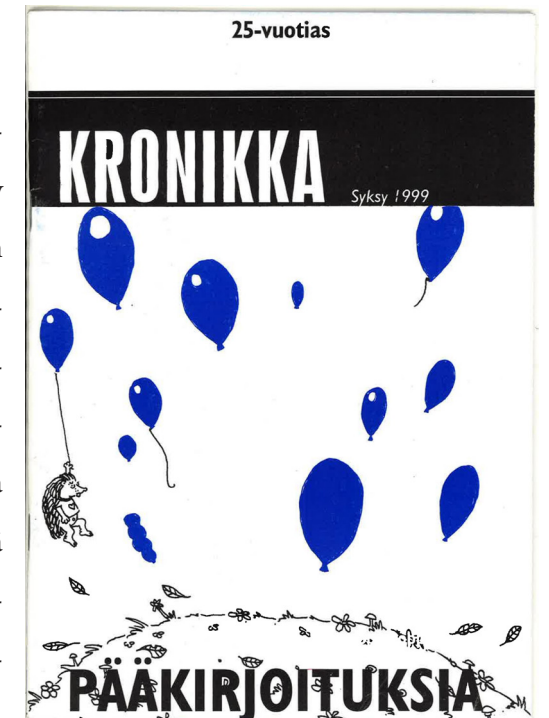
1996-1997

Kronikan linja siirtyi taas asiallisempaan suuntaan, ja historiatieteellistä tekstiä julkaistiin taas enemmän. Opiskelijakulttuuria ja tieteentekemisen harjoitusta korostettiin enemmän kuin työllistymistä.

1998-1999

Historian laitos siirtyi Heimolasta Topelian. Aiempien vuosien aikana oli nähty paljon historian laitoksen henkilökunnan “suurmiesten” haastatteluja, mutta tällä kertaa laitoshastatteluun pääsi Topelian vahvistestari. Kronikan linja muuttui taas raikkaammaksi ja railakkaammaksi. Vuonna 1999 juhlittiin sekä Topelian avajaisia että Kronikan 25-vuotista matkaa, joista jälkimmäisen kunniaksi koottiin yhteen liuta vanhoja pääkirjoituksia.

Kronikan 25-vuotisnumeron kansi

2000

Kronos ry:n 55-vuotisjuhlavuoden myötä Kronikassa muisteltiin ainejärjestön vaiheita ja tapahtumia. Talvinumeron pääkirjoituksessa nostettiin esiin pyrkimys kehittää Kronikasta entistä ajankohtaisempaa ja journalistisempaa lehteä. Helsingin 450-vuotissyntymäpäivä ja pääkaupungin kulttuurivuosi näkyivät Kronikassa niiden kunniaksi järjestetyn näyttelyn esittelyn muodossa.

2001

Kronikan sivuilla luotiin katsaus historian opiskelijoiden työllistymismahdollisuuksiin. Eri aiheista versonneet tekstit aina Turussa järjestetystä HOL-seminaarista lapsuuden historiaan värittivät lehden mustavalkoisia sivuja. Paneuduttiinpa Kronikassa myös historian opetusta ja humanistisen tiedekunnan tulevaisuutta koskeneeseen keskusteluun.

2002

Palstatilaa saivat runojen, novellien, sekä tieteellisempien juttujen lisäksi muun muassa henkilökuvat ja moninaiset kulttuuriarvostelut ja arviot historian opiskelijoiden tulevaisuudennäkymistä. Syysnumerossa julkaistiin Kronikan juorupalsta.

2003

Kronikassa pureuduttiin jälleen opiskeluelämää koskeneisiin kysymyksiin muun muassa vaihto-opiskelukokemuksien kautta. Joulunumerossa historian havinaa lehteen toivat kolmet museoita koskeneet kirjoitukset. Useiden vuosituhannen alun aikaisempien vuosikertojen tavoin sivuja koristivat jälleen sarjakuvat.

2004

Kronikan numeroissa käsiteltiin sekä historiankirjoitusta, taloutta, että naisten osallisuutta lehden toimintaan. Kolmannenkymmenennen vuosikerran kunniaksi julkaistussa juhlanumerossa tutkiskeltiin Kronikan menneisyyttä päätoimittajien näkökulmasta ja

Kronikan parissa aiemmin toimineiden henkilöiden haastattelujen avulla.

2005

Kronikassa julkaistujen juttujen teemoissa näkyivät “moraali, myytit ja suurmiehet.” Sisäpiirihuumori kukki: vuosikerran 2. numerossa luvattiin palkinto sille lukijalle, joka onnistuisi bongaamaan lehdestä mahdollisimman monta paavia. Järjestötilan saamista koskenut kysymys näkyi myös Kronikassa.

”Suurnainen” Minna Canth numeron 3/2006 kannessa

2006

Kronikka juhlisti sata vuotta täyttäneitä Suomen naisten äänioikeutta omistamalla vuosikerran kansikuvat “suomalaisille suurnaisille.” Toimitus toivoi uudelle keskustelupalstalle “räväköitä ja provosoivia keskusteluita ja vastineita.” Lehdessä puitiin tutkintojärjestelmän muutoksen historian opiskelijoiden arkeen tuoneita vaikutuksia.

2007

Sotahistorian merkitys puhutti Kronikassa. Historiantutkimukseen liittyvien seikkojen pohdiskelun lisäksi kirjoitettiin jälleen humanistien työllisyysmahdollisuuksista. Mustavalkoiset sivut saivat seurakseen värillisiä sekä tietokoneella suunniteltuja, että käsin piirrettyjä kansikuvia.

2008

Historian opiskelijoiden urakehitys mietitytti taas Kronikassa. Aiheen tiimoilta haasteltiin myös muiden alojen opiskelijoita. Lehdessä leikiteltiin postmodernilla puuhanurkalla ja Mannerheim-paperinurkalla.

2009

Kronikan 35-vuotisjuhlavuoden kunniaksi luotiin katse Kronikan menneisyyteen. Yliopiston laitosrakenteen uudistus mainittiin useaan otteeseen. Digi-aikaan siirtymisestä kielivät kuvituksen avulla irrotellut taitto ja Kronikan blogi, jonka luvattiin tarjoavan lehden tiimoilta herännyttä keskustelua, lukijamatkalta otettuja kuvia, sekä reseptejä.

2010

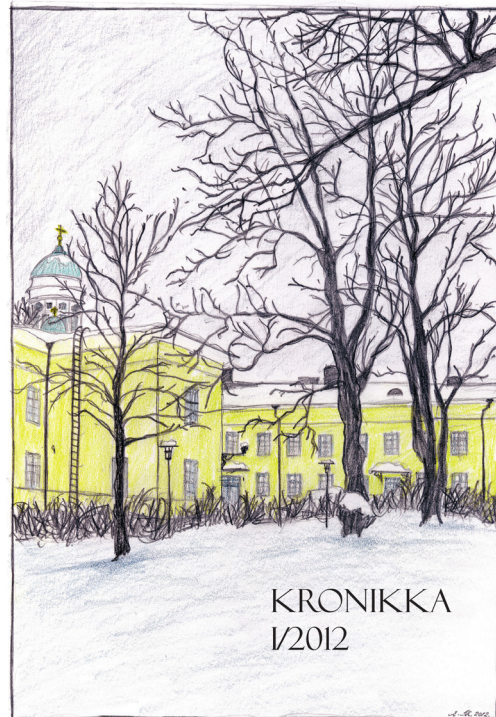
Kronikassa julkaistiin juttusarja, jossa historian laitoksen henkilökunta antoi kirjallisuussuosituksia ja kertoi omista lukukokemuksistaan. Kirjallisuuteen syvennyttiin myös analysoimalla klassikkoteoksia, kuten *Anna Kareninan* henkilökaartia. 65 vuotta täyttänyt Kronos ry toimi useiden juttujen lähtökohtana.

2011

2010-luvun Kronikoiden yleisinä vakioaiheina toimineet kulttuuri, työelämä ja historian opiskelu kirvoittivat keskustelua. Myös päivänpolitiikka sai osansa Kronikassa. Matkakertomukset Berliinin opintomatkaista Pariisiin kirjeenvaihtajan kokemuksiin elävöittivät lehden sisältöä.

2012

Vuosikerta sisälsi jatkokertomuksen, jonka näyttämönä toimi Englannin kuningashuone. *Tuntoja ja tuskia* –palstalla opintojen eri vaiheissa olevat opiskelijat kertoivat historian opiskeluun liittyvistä kokemuksistaan. Entinen *Kuulutukset* uudelleennimettiin *Kronoslaisen kalenteriksi*. Kronikkaa alettiin julkaista myös netissä.

Kronikkaa on julkaistu netissä 2012 alkaen

2013

Vuoden ensimmäisessä pääkirjoituksessa julistettiin: “sana on vapaa sensuurikomitean asettamissa rajoissa, emme vastaa mahdollisista seuraamuksista.” *Kronoksessa kuultua* kokosi yhteen opiskelijoiden ja henkilökunnan lentäviä lauseita. Opiskelijat esittelivät kotiseutujaan “suuressa maakuntaspesiaalissa.”

2014

Numeron 1/2014 pääkirjoituksessa korostettiin Kronikan merkitystä ajankuvan tallentamisessa. Vuoden mittaa julkaistiin historiallisia kaupunkeja käsitellyttä juttusarjaa, sekä historiallisten käsialojen tuntemusta testannutta osiota. 40-vuotisjuhlanumerossa muisteltiin Kronikan taivalta julkaisemalla artikkeleita menneiltä vuosikymmeniltä.

2015

Sisällys jaettiin alaotsikoihin “Asia-asiaa”, “Historiaa ja sen vierestä” ja “Kultturellia ja life-styleä.” Vuosikerrassa mukana totutusti reseptejä, runokokoelmia, sarjakuvia ja tekstiviestejä. Uutuutena lehden keskiaukeaman vallannut *Keskiaukeaman pojat* –osio.

2016

Kronikan sivuilta löytyivät sekä *Gradu-utelut*, *Laitoshaastattelu*, että *Punanurkka*. Sekä yliopistossa, että muualla maailmalla tapahtuneet muutokset, kuten jäätiköiden sulaminen, koulutukseen kohdistuneet leikkaukset ja tunnettujen merkkihenkilöiden menehtymiset herättivät keskustelua. “*Via Dolorosa...*” kuului kuluneeseen vuoteen katsauksen tehneen pääkirjoituksen otsikko.

Vuoden 2015 Fuksikronikan kans

2017

Vuoden ensimmäisessä numerossa jutut olivat alaotsikoiden “Prologi”, “Hetkessä”, “Maailmassa” ja “Epilogi” alla. Tuore päätoimitus kuvasi ainejärjestölehtiä yhdeksi yliopiston hienoimmista perinteistä. Henkilökunnan haastatteluista koostunut *Laitoshaastattelu* sai jatkoa. 100 vuotta täyttänyt Suomi sai osansa palstatilasta.

2018

Kronikkaan kirjoiteltiin teemanumeroissa alakulttuurista, sananvapaudesta ja vuoden 1918 sodasta, *Keskiaukeaman kuvat* pitivät vielä pintansa. Kansien kuvituksissa ja taitossa näkyi sekä päivänpolitiikkaan räväkästi kantaa ottaneita kuvituksia, että teemanumeroiden aiheita kommentoineita kollaaseja.

2019

45 vuotta täyttänyt Kronikka innoitti päätoimittajat laatimaan perinteikkäästi historiikin lehden eri vaiheista. Kronikka kätki sisäänsä erilaisia arvosteluja, kuten *Suuren syksyisen suolakurkkuarvostelun*. Neljännessä numerossa julkaistiin myös uudelleenjulkaisuja vanhoista Kronikoista vuosikymmen kerrallaan. Samaisessa numerossa povattiin korkeista Kronikan menneiden horoskooppien eli Kronoskooppi-osioiden hengessä: “Viime vuodet ovat olleet vähän tuulisia. Vuosikymmenen vaihtuessa kääntyy kuitenkin tuuli, ja niin tekee myös sinun onnesi.”

2020

Koronaviruspandemia näkyi Kronikassa vuoden ensimmäisestä numerosta lähtien. Vuosikerran kansissa vilisi maskeja, rokotteita, ruttotohtoreita ja viruksia. Etäopetuksen vuoksi myös ensimmäinen Kronikka julkaistiin vain verkossa. Lehti tarjosi lukijoilleen piristystä pande-

Kronikan 45-vuotisnumeron kanssi

mian keskellä: kulttuuria ja opiskelijaelämää esimerkiksi elokuva-arvostelujen, reseptinurkan ja 75 vuotta täyttäneen Kronos ry:n historiasta kertoneen artikkelin muodossa.

2021

Vuoden ensimmäisessä pääkirjoituksessa raportoitiin opiskelun tapahtuvan yhä Zoomin kautta. Edellisvuoden etäopetuksesta opiskelijan näkökulmasta kertonut *Päiväni murmelina* - etäopetus edition sai vastapainokseen jutun *Päiväni murmelina opettaja edition*. *Kemut* -teemanumeron pääkirjoituksessa pohdittiin sosiaalisten suhteiden tärkeyttä pandemia-aikana. Poikkeuksellisesta ajasta huolimatta Kronikka tarjosi teemanumerois- saan kirjavan kavalkadin myös häpeää, nostalgiaa ja toivoa käsitelleitä kirjoituksia.

2022

Vuosikerran numeroiden teemoina toimivat vuodenajat. Juttuja kirjoitettiin muun muassa kulttuurista ja viihteestä, esimerkiksi maailmanpolitiikkaa käsitelleitä artikkeleita julkaistiin alaotsikon “Painavaa asiaa” alla. Tekstien aihevalinnoissa näkyivät erilaiset ajankohtaiset aiheet aina brittimonarkian muutoksista Venäjän hyökkäyssotaan Ukrainassa. Julkaistiinpa Kronikassa Sauli Niinistön haastattelukin.

2023

Kronikkaan kirjoitettiin muun muassa epävarmuuden sietämisestä, huijarisyndroomasta, humanististen alojen merkityksestä ja opiskelijoiden toimeentulosta ja asumisesta. Juttuihin saatiin innoitusta myös niin Humanistispeksin produktiosta, vapusta, kuin opiskelijoiden toteuttamasta Helsingin yliopiston päärakennuksen aulan valtaamisesta. Mukana olivat tähän mennessä julkaistuille 2020-luvun Kronikoille tuttuun tapaan myös fuksien terveiset, runoja, novelleja ja leivontanurkka.

2024

Kronikka täytti 50 vuotta. Vuosijuhlia vietettiin perinteikkäästi Alina-salissa.

Alkusyksyn tapahtumat ja fuksien terveiset

Katri Pihlström

Huh mikä alku uudelle lukuvuodelle!

Syksyn alkaessa kronoslaiset ovat ehtineet käydä kunnialla (?) läpi kaksi orientaatioviikkoa ja loputtomasti fuksitapahtumia, jotka alkavat nyt lähentyä loppua, uskokaa tai älkää. Ensimmäisellä orientaatioviikollaan fuksit ovat päässeet tutustumaan paitsi toisiinsa, niin myös esimerkiksi keskustakampukseen, Thirsty Scholarin terassiin, Sisun käyttöön (TVT-työpajassa myös monet tuutorit oppivat paljon uutta), Uuden ylioppilastalon Humanistiklusteriin, Kronoksen piknikpressuun sekä Nylleen, minne rakas sisarainjärjestömme Historicus otti meidät avosylin vastaan fuksiapprojen jatkoille. Toisella viikolla

koettiin esimerkiksi avajaiskarnevaalit ja Bottan fuksidisko, ja Klussella vietettiin taas aikaa niin rentojen lautapeliin, hallituksen esittäytymisen kuin viini-illankin merkeissä. Orientaatioviikot päättyivät yhteisbileisiin (teltoineen kaikkineen!) Siulan ja Putkinotkon kanssa loppukesäisenä iltana Tokoinrannassa.

Muitakin rientoja fuksisyksyyn on mahtunut. Fuksiaiset järjestettiin perinteiseen tyyliin Suomenlinnassa Historicuksen

kanssa, eikä pieni vesisade haitannut brat-kesän päättäjäisiä. HYY:n fuksiseikkailussa Kronoksen rastilla fuksit pääsivät kertomaan Marco Polon matkasta maailmankartan avulla, ja syyskuussa päästiin myös palaamaan lähes kapasiteettiinsa asti täytettyyn Alina-saliin, jälleen Historicuksen kanssa järjestettyjen fuksisitsien merkeissä. Kivaa on siis ollut sekä tuutoreilla että (toivon mukaan) myös fukseilla ja muilla kronoslaisilla, vaikka yöunet olisivatkin toisinaan syyskuussa jääneet vähemmälle!

Tunnelmia brat-fuksiaisista
kuva: Sakari Bister

Jotta tämä kirjoitus ei olisi vain tuutorivastaavan ekspositiota, päästämme ääneen myös uudet fuksimme, joilta on kysytty orientaatioviikon kuulumisia ja kohokohtia. “On ollut jännää ja hauskaa! Tuntuu että Kronos on ottanut tosi lämpimästi vastaan ja se on ihan mahtavaa :)”, sanoi esimerkiksi Kai Pesonen, ja Lauri Seidlerin kuvaus fuksisyksyn tunnelmasta puolestaan kuuluu näin: “paljon uutta ja jänskää juttua, mutta tosi kivaa ja hauskaa menoa”. Alkusyksyn kohokohdiksi on nostettu esimerkiksi fuksiaiset, fuksiaprot ja fuksisitsit sekä Klusterin erinäiset tapahtumat – erityismainintana myös viini-illan “ilmainen laatikkoviini ja erikoisdrinxit”, joista jälkimmäisellä saatetaan viitata johonkin jallukulhon nimellä kulkevaan. Mitään todisteita tästä ei kuitenkaan onneksi ole.

Fuksitapahtumat eivät ihan vielä pääty tähän, sillä perioditauolla lähdetään vielä perinteiselle risteilylle Tukholmaan. Tältä erää alkusyksy on kuitenkin voiton puolella, ja allekirjoittanut haluaakin vielä tuutoreiden puolesta kiittää kaikkia kronoslaisia, sen hallitusta ja aktiiveja sekä erityisesti uusia upeita fukseja onnistuneesta ja tapahtumarikkaasta alusta uudelle lukuvuodelle. Viihtyisä, aktiivinen ja jäsenistään huolta pitävä ainejärjestö on suuri rikkaus – pidetään siitä kiinni! <3

Kannunvalajien tervehdys Kronikalle

Valtsikassa me opiskelijat saamme työkaluja, joilla voimme ymmärtää ja analysoida ajan-kohtaisia yhteiskunnallisia ilmiöitä. Tiedekunnan etuna on aina ollut kyky käsitellä asioita kriittisesti, myös valtavirran ajattelun vastaisesti. Me valtiotieteilijät ymmärrämme erimielisyyttä ja jopa arvostamme vaikeita ja ristiriitaisia kysymyksiä sekä konsensuksen ravistelemista. Koemme, että tämä yhdistää valtiotieteellistä ja humanistista tiedekuntaa.

Omien opiskeluvuosiemme aikana on tapahtunut äkkivieraimattomia tapahtumia – pandemia, Venäjän hyökkäyssota ja Israelin toteuttama etninen puhdistus Gazassa – jotka ovat horjuttaneet monen perusturvallisuuden tunnetta sekä uskoa parempaan tulevaan. Elämme maailmassa, jossa somevideot kuolevista lapsista sekoittuvat mössöksi pikamuotimainosten kanssa.

Moni näyttää turtuneen kärsimykseen – opiskelijat eivät. Me emme näe sotia ja konflikteja vain kaukaisina tapahtumina puhelimen ruudulla. Opiskelijoiden maailmantuska näkyy ahdistuksena, mutta toisaalta myös ennennäkemättömänä aktivoitumisena rauhan ja oikeudenmukaisuuden puolesta.

Valtiotieteellisen tiedekunnan sisällä aktivistinen ja poliittinen liikehdintä on erityisen vilkasta. Helsingin yliopiston ylioppilaskunta hyväksyi jäsenaloitteen Israelin akateemisesta boikotista. Kannunvalajat – kuten myös moni humanistisen tiedekunnan järjestö – tuki aloitetta.

Ympäri maailmaa etenkin opiskelijat ja muut nuoret ovat osoittaneet mieltä palestiinalais-

ten puolesta. On varsin selvää, mitä tehtäisiin, jos opiskelijat saisivat päättää. Verenvuodatuksen lopettaminen ajaisi suurvaltapolitiikan ja etupiirien valvonnan edelle. Tällaiset näkemykset sivuutetaan valtionjohdossa idealistisena haihatteluna realismin maailmassa.

Tosiasia kuitenkin on, että Suomen poliittinen eliitti romuttaa nuorten yhteiskunnallisen kehityksen edellytyksiä. Unelmoiminen paremmasta maailmasta on niin sanotusti helvetin vaikeaa, jos rahaa ei riitä vuokran jälkeen ruokaan ja lainataakka kasvaa musertavaksi.

Järjestökentän taloudellisen rampauttamisen lisäksi opiskelijat siirretään “säästösyistä” asumislisän piiriin. Se heikentää opiskelun ja akateemisen kehittymisen edellytyksiä jo entisestään. Taloudellisessa ahdingossa on vaikeaa olla aatteellinen ja menestyvä. Minkälaiseen tulevaisuuteen opiskelija voi ylipäättään uskoa, millaista maailmaa haluaisimme luoda?

Koska herran tähden, me sentään yritämme vaikuttaa ympäröivään maailmaan. Opiskelijoiden näkökulma on sysätty syrjään, vaikka opiskelijat ovat saaneet poikkeuksellista mediahuomiota. Se tai noteeraukset yliopiston puolelta eivät lämmitä, jos lopputulos on sama: opiskelijoiden näennäinen ymmärtäminen. Niin visiot oikeudenmukaisemmasta maailmasta kuin avunhuudot painavan velkataakan ja tuloheikkyyden suosta, kaikuivat kuuroille korville. Kaiken tämän keskellä viestimme on silti selvä: emme lopeta taistelua oikeudenmukaisemman maailman puolesta.

Venla Lehtinen, Kannunvalajien opintosihiteeri

Matti Välipakka, Kannunvalajien taloudenhoitaja

Historiallista fantasiaa

– analyysi *Bridgertonin* historiakuvasta

Vilma Vares

Bridgerton on yksi Netflixin kaikkien aikojen katsotuin ja myös eniten keskustelua herättänein sarja. Sarjaa on niin arvostettu kuin arvosteltu sen tarkoituksellisista asiavirheistä. Mitä *Bridgerton* kertoo siitä, miten suhtaudumme sekä historiaan että sen esittämiseen fiktion muodossa?

Netflix antoi jouluna 2020 katsojilleen yllättävän ja ennennäkemättömän lahjan, sarjan nimeltä *Bridgerton*. Sarja seuraa Bridgertonin perheen ja sen kahdeksan lapsen rakkaustarinoita, minkä lisäksi suuressa osassa juonta ovat Lady Whistledownin suosittu juorupalsta ja kirjoittajan henkilöllisyys. Sarja perustuu Julia Quinnan vuosina 2000–2006 julkaistuihin samannimiseen kirjasarjaan, jossa kunkin sisaruksen tarinaa käsitellään omassa kirjassaan. Varsinaisen *Bridgerton*-sarjan lisäksi vuonna 2023 ilmestyi minisarja *Queen Charlotte: A Bridgerton Story*.

Neljässä vuodessa *Bridgerton* on noussut sekä erityisen rakkaaksi, arvostetuksi että arvostelluksi sarjaksi kymmenille miljoonille katsojille. Sarja onkin yksi Netflixin historian katsotuimmista. Sen suosiota on selitetty niin sarjan uniikilla otteella historian kuvaamiseen, sen samaistuttavilla piirteillä kuin sen tarjoamalla eskapismilla. Erityisesti sarjan estetiikka, puvustus ja vahva naiskatse ovat puhutelleet katsojia, samoin haaveet sarjan kuvaamista rakkaustarinoista ja uusista aluista.

Sarja on rikkonut huomattavasti rajoja niin historiallisten sarjojen kuin pukudraamojen kentällä. Se leikittelee faktalla, fiktiolla sekä erilai-

silla genreihin liitetyillä stereotyyppiillä ja kliseillä. Jo sen puvustusta on pidetty poikkeuksellisenä, sillä siinä on yhdistelty paljon ajan todellista muotia ja hahmojen persoonia vahvistavia taiteellisia vapauksia. Vaikka vapauksien ottaminen on suututtanut erityisesti muodin historiasta kiinnostuneita katsojia, se yhdessä erilaisten kliseiden hyödyntämisen kanssa osoittaa syvää genrejen tuntemusta.

Eniten keskustelua on kuitenkin herättänyt sarjan värisokeaksi nimitetty roolitus: *Bridgertonissa* 1810-luvun Lontoon seurapiireihin kuuluu paljon mustia ja ruskeita aatelisia, minkä lisäksi seurapiirejä pyörittää musta kuningatar Charlotte. Roolitusta on perusteltu inklusiivisuudella ja se on antanut monille mahdollisuuden nähdä itsensä näköisiä ihmisiä historiallisen sarjan pääosassa. Samalla sarjan tavat modernisoida historiaa on jakanut katsojien mielipiteitä.

Kun *Bridgertonin* ensimmäinen kausi ilmestyi jouluna 2020, suhtauduin siihen epäilevästi. 1800-luvun alun kulttuurihistoriasta kiinnostuneena nyrpistin ensimmäisenä nenääni sarjan stereotyyppisyydelle, historiallisesti epäuskottaville asuille ja taustalla soiville jousisovituksille uusimmasta pop-musiikista. Sarja oli historiallisten sarjojen sarjassa mielestäni huono kaikkien siinä olevien virheiden takia. Sen toinen kausi

toimi minulle eräänlaisena salaisena paheena, josta en uskaltanut myöntää nauttivani.

Queen Charlotte muutti kuitenkin suhtautumiseni sarjaan ja sai minut arvostamaan sitä uudella tavalla. Minisarja seuraa nuoren kuningatar Charlotten ja kuningas George III:n rakkaustarinan alkumetrejä. Samalla se kuvaa seurapiirien segregaaation purkautumista, kun ovet uuden, mustan kuningattaren hoviin avataan.

Minisarja on siis kaukana todellisuudesta. Se alkaakin seuraavalla huomiolla:

Dearest Gentle Reader,

This is the story of Queen Charlotte from Bridgerton.

It is not a history lesson.

It is fiction inspired by fact.

All liberties taken by the author are quite intentional.

Enjoy.

Huomautus auttaa näkemään sarjan uudessa valossa. Kyse ei ole historiallisesta sarjasta, jonka tarkoitus olisi kuvata menneisyyttä sitä vastaavalla tavalla. *Bridgerton* on pikemminkin historiallista fantasiaa – kuvitelma siitä, miten asiat olisivat voineet olla, jos olisimme toimineet toisin.

Aivan kuten nykyhetken ja menneisyyden tapahtumat ja valinnat vaikuttavat tulevaisuuteen, myös menneisyys on muodostunut erilaisten sitä edeltävien tapahtumien ja valintojen kautta. Olosuhteet eivät siis olleet tietynlaiset vain siksi, että ne sattivat olemaan niin. Tämä voi unohtua historiaa heikosti tunnevalta henkilöltä, mutta joskus myös historianopiskelijalta tai -tutkijalta.

Menneisyyden ihmisten toimintaa on toisinaan jopa liian helppo oikeuttaa toteamalla, että he olivat yksinkertaisesti ”aikansa tuotteita”, jolloin heidän ratkaisunsa olisivat historiallisessa mielessä itsestään selviä.

Kukaan ei tiedä, millainen maailma nyt olisi, jos rasistisia rakenteita olisi alettu purkaa britti-imperiumissa jo 1760-luvulla. Tällainen pohdinta kannustaa pohtimaan sitä, miten nykyhetkessä tehdyt arvovalinnat tulevat vaikuttamaan tulevaisuuteen. Voisiko maailmasta tulla parempi paikka nopeammin eikä vain ”lopulta pitkän ajan päästä”, jos sitä edistäviä ratkaisuja tehtäisiin aikaisemmin? Vaikka historiantutkimus perustuu tulkintoihin, tällai-

selle jossittelulle on edelleen varsin vähän tilaa akateemisessa historiantutkimuksessa.

On myös hyvä pohtia, mikä *Bridgertonin* kaltaisten sarjojen todellinen tarkoitus on. Glittermekkoja on mukava katsella, tunnistettava pop-musiikki tuo sarjan maailman lähemmäs katsojia ja genren saralla aliedustettujen ryhmien tuominen mukaan tarinaan antaa useammille ihmisille mahdollisuuden nähdä itsensä osana sarjan maailmaa ja rakkaustarinoita. Kuvaus 1800-luvun alun Lontoon seurapiireistä onkin useimmille katsojista pelkkä sivuhuomio hahmojen tunteiden ja ihmissuhteiden rinnalla; tärkeämpiä ovat sen hahmot sekä heidän tunteensa ja kehityksensä, joihin myös katsojat voivat samaistua.

”Tarvitseeko fiktiivisiltä tarinoilta odottaa ehdotonta totuudenmukaisuutta, jos ne ovat alun alkaenkin keksittyjä?”

Historiallisilta elokuvilta ja sarjoilta saatetaan kuitenkin odottaa samoja ominaisuuksia kuin esimerkiksi dokumentilta – ei olekaan ihme, että osa katsojista voi luulla fiktiivisten tarinoiden olevan tosia. *Bridgerton*-kirjat on kirjoitettu 2000-luvulla, ei 1800-luvun alussa, johon ne sijoittuvat. Tarvitseeko fiktiivisiltä tarinoilta odottaa ehdotonta totuudenmukaisuutta, jos ne ovat alun alkaenkin keksittyjä?

Fiktion ei lähtökohtaisesti tarvitse perustua täysin tosiasioihin, muuten kyse olisi faktasta. Yhtä lailla on tapauksia, joissa totuutta on parasta kunnioittaa tai mielikuvituksellisista elementeistä on hyvä kertoa. Media vaikuttaa huomattavasti siihen, miten ymmärrämme todellisuutta, oli kyse nykyajasta tai menneisyydestä. Tämän takia ei ole eettisesti oikein, että katsojille tarjotaan tositapahtumien tai todellisten ihmisten innoittamana markkinoitua sisältöä, joka ei kuvaa menneisyyttä millään tavalla realistisesti.

Sarjan inklusiiviseksi tarkoitettu roolitus on herättänyt arvostelua juuri historiallisten tosiasioiden laiminlyömisestä, mutta myös täysin rasismiin pohjautuvien syiden kuin perusteella. Sarjan pääosia näyttävät POC-näyttelijät, kuten ensimmäisellä kaudella Simon Bassettia näyttävä Regé-Jean Page, ovat kohdanneet rasismia myös sarjan faneilta. Pagen kohdalla rasismia on arveltu vaikuttaneen hänen jättäytymiseensä pois sarjan myöhemmiltä kausilta.

” Bridgertonin historialliset virheet ja epätarkkuudet ovat osa tarinankerrontaa ja se on tehty katsojalle selväksi.”

Bridgerton ei ole ensimmäinen historiallinen sarja, joka on tehnyt roolitukseensa vastavia ratkaisuja. Se on kuitenkin saanut osakseen poikkeuksellisen paljon katsojia ja huomiota mediassa, jolloin se on herättänyt merkittävän keskustelun representaatiosta historiallisissa elokuvissa ja TV-sarjoissa. Huomionarvoista on, että sarjan muut, historialliseen kronologiaan tai tapakulttuuriin liittyvät virheet eivät ole saaneet osakseen läheskään yhtä paljon kritiikkiä kuin värisokea roolitus. Kyse on siis ennemminkin rasismista kuin aidosta halusta antaa todenmukainen kuva historiasta.

Sarjan historialliset virheet ja epätarkkuudet ovat osa tarinankerrontaa ja se on tehty katsojalle selväksi. Esimerkiksi oikeita ihmisiä, kuten Charlottea ja George III:tta, käsiteltäessä on kerrottu, että asiavirheet ovat tarkoituksellisia. Lopulta sarjan katsojalla on ainakin periaatteessa vastuu suhtautua kriittisesti siihen, mutta näin ei aina ole. Osa *Bridgertonin* katsojista

on tästä huolimatta ker-tonut sosiaalisessa mediassa luulleensa, että brittiaristokratiaan kuului 1800-luvun alussa myös useita mustia ihmisiä. Ehkä sarjan olisi pitänyt tehdä linjaus aikaisemmin, jotta roolituksesta ei olisi tullut sille takaiskua.

Vaikka sarja on tehty pääosin viihdetarkoituksiin eikä se kuvaa historiaa realistisesti, sen suosio voi kuitenkin hyödyttää historian- ja kulttuurintutkimuksen aloja. Kymmenmiljoonapäinen yleisö voi esimerkiksi lisätä kiinnostusta ja kysyntää sarjaan etäisestikin liittyvälle historian tutkimukselle. Yksittäisille katsojille sarja voi puolestaan toimia eräänlaisena sisäänheittotuotteena historiaan.

Bridgerton on monille viihdettä, mutta näen sen itse myös nykytilannetta haastavana pohdintana siitä, miten historiaa on sopiva esittää fiktion muodossa. Pohdinta avaa silmät tulkintojen mahdollisuuksille ja loputtomuudelle historiassa sekä auttaa kyseenalaistamaan niin kutsuttuja historiallisia tosiasioita. Keskustelu historiallisista asiavirheistä valottaa puolestaan sitä, mitä tulkintoja historiasta pidämme tärkeämpinä kuin toisia.

Asiavirheet fiktiossa eivät siis haittaa, jos ne on perusteltu ja niiden ei väitetä olevan totta. Tämä mahdollistaa esimerkiksi taiteelliset vapaudet käsikirjoituksessa, puvustuksessa ja lavastuksessa. Ärsyttävämpää on, jos ja kun sarja yrittää noudattaa historiallisia faktoja, mutta niiden selvittäminen jätetään puolitiehen – tähän syyllistyvät lähes kaikki nykyhetkessä luodut, historiaa fiktiivisesti käsittelevät mediat ainakin jossain kohtaa, mukaan lukien *Bridgerton*.

Kronikassa sanottua

Kronikan arkistojen läpikäynnin lomassa olemme törmänneet loputtomaan määrään hauskoja, mielenkiintoisia, samaistuttavia ja/tai humoristisia sitaatteja, jotka kuvaavat niin aikansa henkeä kuin tiettyjen asioiden ajattomuutta. Lausahduksista parhaita on siis nyt koottu yhteen teidän iloksenne! Mukana on myös taittajaa säväyttäneitä kuvituksia. Sitaatteja on kerännyt koko päätoimitus, erityisesti Lumi Ilvonen.

“Tietenkin toivon tällaisena laiskuuden paholaisen pikku lähettiläänä, että jätätte taas ne turhat opintonne, joista ette kuitenkaan miksikään valmistu, ja tulette ottamaan osaa Kronoksen toimintaan.”

- Ossi Koskinen, Puheenjohtajan palsta, syksy 1999 (Kronikka 25v)

“Juorupalstaa ei yleisön aneluista huolimatta ainakaan vielä liitetä Kronikan nroihin – toimitus pyrkii säilyttämään sentään joltisenkin tason julkaisuissaan.”

- Jyrki Ijäs, Lukijalle, 2/1976

“Kronikan tekeminen on ollut välillä raskasta, mutta lähes aina hauskaa. Uskoaan huomiseen ei saa menettää, ehkä seuraava numero on jo parempi.”

- Petri Keskinen, pääkirjoitus, 4/1990

**HISTORIAN -
OPISKELIJAT =
AMMATTITÄIDOTONTA MASSAA?**

Kuvitus samannimisestä artikkelista Kronikan numerossa 3/1989

“Kronikan teossa on omat hauskat puolensa, kuten toimituskunnan sosiaaliset puuhat Uuden ylioppilastalon konehuoneessa - -” (toim. huom. tai Uuden ylioppilastalon Potterissa)

- Tommi Suvensaari, pääkirjoitus, 2/1993

“Kumoan tässä kaikki ilkeämieliset käytävähuhut ja vannon, että tulemalla vaalikoukseen yleisöksi ei voi joutua vastentahtoisesti ja puolivahingossa hallitukseen!”

- Outi Karemaa, Puheenjohtajan palsta, 4/1992

“En tiedä, kuvittelenko harhoja, mutta minusta on joskus tuntunut, että Kronikan teko aikaan tuttavani alkavat karttaa minua. Erityisesti tämä pätee juttuja luvanneihin. - - Yksi syy voi tietysti olla se, että minä en varmasti ole miellyttävimmilläni, kun painoon on kolme päivää ja minulla on hallussani kaksi juttua luvatuista kymmenestä, nekin puhtaaksikirjoittamattomina. Mutta juuri sen takiahan minä näitä jutuntekijöitä haluaisin tavata...”

- Jaana Iso-Markku, pääkirjoitus, 4/1979

Kuvitus Kronikassa 2/1975

“- - [K]un kaksi yötä on uuvuttanut päätoimittajansa, huulille kohoaa vaisu hymy, kun originaalit ovat viimein valmiit ja voi astua laivaan myöhässä treffeiltä ja virnistellä jokaiselle lukijalle: “Luekaa itse, en minä muista mitä siihen on painettu.” Kronikka on valmis, nauttikaa siitä.”

- Tuomas Seppä, pääkirjoitus, 3/1985

Kuvitus artikkelista "Historiakoulutuksen linjoittaminen on estettävä" Kronikan numerosta 1/1975

"Olemme kuulleet, että RISTO MARJOMAA aikoo rahoittaa jatko-opintojaan ryhtymälä konserttipianistiksi. Ensiesiintyminen on Finlandiatalossa myöhemmin ilmoitettavana ajankohtana. Taiteilijanimekseen Risto on valinnut bulgarialaiselta kalskahtavan CristokMarcxzqjomvzxqwaantzcxin..."

- Juorupalsta, 1/1992

"Osalla meistä on ollut ankea lapsuus, inhat opettajat tai muuten vain viiraa päästä eli osa meistä on ajautunut opettajankoulutuksen ihmeellisiin syövereihin."

- Matti Troberg, Historian tulevaisuus – Tulevaisuuden historiaa, 1/1992

"Uutta [Kronoksen] hallitusta on jo ryhdytty valitsemaan, ja kaikki näyttää sujuvan hyvin. Odotettavissa on pitkästä ajasta jopa äänestyksiä. - - Ilmassa on suuren urheilujuhlan tuntua, kai. Toivottavasti saadaan paikalle edes ne sääntöjen vaatimat 15 osallistujaa. Muuten koko homma menee pilalle."

- Jari Hanski, puheenjohtajan palsta, 4/1991

"Täydellinen maattainen kyvyttömyys rajoitti jo huomattavasti ammatinvalinnan puitteista ja vähetellen kypsä mielessä historiallinen idea: historiaa lukemaan"

- Laura Kolbe, Fuksi kertoo, 3/1977

"Rahaa on, niin ihmeelliseltä kuin se saattaakin kuulostaa."

- Antti Teinilä, 3/1977, Pääkirjoitus

"Nuorimmat opiskelijasukupolvet eivät ehkä vielä ole oivaltaneet, että luennoilta voi tarpeen vaatiessa olla myös poissa..."

- Outi Karemaa, Puheenjohtajan palsta, 3/1992

"Joka tapauksessa seminaarin avulla voimme ehkä kumota ilkeät huhut Kronoksen keskittymisestä pelkkään hauskanpitoon ja bileisiin."

- Outi Karemaa, puheenjohtajan palsta, 1/1992

"Bileet, intriigit ja jopa karnaaliset ilot hurauttavat ohitse kuin seitsemän yliopistovuotta haihtuen menneisyyden hämäriin, mutta Kronikka on yksi niistä asioista, jotka jäävät jäljelle."

- Lasse Leminen ja Henry Mannberg, pääkirjoitus 1/2014

Vaikka yhteiskunnallinen etc. statuksesi laskikin päätöksestäsi valita humanistinen kärriääri, saat vastapainoksi mielen jaloutta

JA

KRONIKKA - Lehden
FUKI -
LIITTEEN

Kronikan Fuxiliitteestä vuodelta 1990

Järkyttävää faktatietoutta I

- Historianopiskelijoista noin 2/3 on miessukupuolta

Kronikan Fuxiliitteestä vuodelta 1990

”Joka vuosi fukseista erottuvat ne, jotka alkavat kiertää ”kissanristiäisissä” ja pyrkivät vähitellen hallitukseen, Kronikan toimitukseen tai muuhun aktiiviseen toimintaan. Osa taas kyllä käy bileissä, muttei yleiskokouksissa, ja lopuista kukaan ei tiedä mitään.”

- Outi Karemaa, Tiedotuksen sietämätön vaikeus, 2/1990

”Sanotaan näin, että aina päätoimittajan vaihtuessa Kronikka on uusi, nuorekas, tuore lehti täynnä uutuuttaan pursuavia ideoita, ja päätoimittajan lopettaessa Kronikasta on tullut lehti, joka huokuu osaamisen tuomaa arvovaltaa. Tämän kirjoitan täysin tietämättä nykyisen päätoimittajan jatkoaikeista”

- Pjossi, puheenjohtahan juhlaöriinöitä, syksy/1999 (25-vuotisnumero)

”Herpaantumattomalla tahdolla on tahkottu taitto-ohjelmia ja tuloksena on todellinen keräilykappale. Lukekaa tai kirotkaa - mutta nauttikaa.”

- Ari PK Korhonen, Juhlanumero, sanoi Sami, 3/1994

”Puss och kram, vujudilla nähdään! Ehkä. Jos Luoja suo ja rahat riittää”

- Jutta Riepula, Shanna Constantinescu ja Enni Hiltunen, Pääkirjoitus, 3/2019

Kuvitus Kronikasta 3/1991

Humanisti – minne olet matkalla?

Ammattijärjestö Specian jäsenenä saat henkilökohtaista tukea sekä yhteisön, jotta pääset turvallisesti ja hyvillä mielin ottamaan omannäköisen urasi ensimmäisiä askelia. Tutustu monipuolisiin palveluihimme ja tee valinta tasa-arvoisemman työelämän puolesta osoitteessa specia.fi.

Liity jo tänään!

SPECIA

Haastattelussa Mirkka Lappalainen Opiskelijakulttuuria ja Kronikan ysäri- nostalgiaa

“Mä luin sitä aivan niin kuin se olisi joku pyhä teksti.”

Näin Mirkka Lappalainen kuvailee Kronikan fuksiliitettä kesältä 1994. Lappalainen on Helsingin yliopiston Suomen ja Pohjoismaiden historian yliopistolehtori sekä humanistisen tiedekunnan varadekaani. Ennen tätä hän on paitsi toiminut muun muassa kandidohtajana, tutkimusavustajana, assistenttina ja tutkijatohtorina, niin ollut myös aktiivinen kronoslainen ja Kronikan päätoimittaja. Kronikan 50-vuotishaastattelussa päätoimitus pääsi kuulemaan hänen ajastaan Kronikan toimituksessa.

Lappalainen aloitti historian opinnot syksyllä 1994. Hän sanoo ensimmäisen

vahvan Kronikkaan liittyvän muistonsa olleen juuri saman vuoden kesältä, jolloin Kronikan fuksiliite lähetettiin uusille opiskelijoille etukäteen. Fuksiliite sisälsi paitsi käytännön informaatiota opintojen aloittamisesta, niin myös esimerkiksi tuutoreiden esittäytymiset sisäpiirivitseinen ja kavereiden välisine kuittailuineen, sekä vanhempien opiskelijoiden kertomuksia siitä, millaista opiskelu ja opiskelijaelämä ovat. Vaikka läheskään kaikki sisäpiirin huumori ei tietenkään ulkopuoliselle auennut, niin juuri tämä pyhän tekstin lailla luettu Kronikka oli tiedonjanoisille fukseille ensimmäinen kosketus Kronikseen ja yliopiston maailmaan.

Kun fuksit alkoivat lähteä mukaan Kronoksen toimintaan ja heille nakitettiin

milloin mitään hommia, niin Kronikan toimitukseen lähteminen tuntui Lappalaisen mukaan kivalta ja luontevalta. 90-luvulla Kronikalle valittiin aina vuosittain yksi päätoimittaja sekä laajempi nimetty toimituskunta, minkä lisäksi Kronikalla oli niin vakituksia kuin vähemmän vakituksia avustajia. Lappalainen oli siis mukana Kronikan toimituksessa pitkään ennen kuin ryhtyi itse päätoimittajaksi, ja kertoo, että ylipäänsä hänen opiskeluaikansa ajan lehden ympärillä ja “Kronikan jengissä” pyörivät enemmän tai vähemmän samat ihmiset.

Myös Kronikan varsinainen tekeminen oli luonnollisesti hyvin erilaista kuin nykyään. Vuosikerta 1995 oli ensimmäinen, joka taitettiin kokonaan tietokoneella, kun aiemmin oli käytetty esimerkiksi erinäisiä leikkaa-liimaa -menetelmiä. Tietokoneita päästiin käyttämään yliopis-

ton ATK-aseamalla tai historian laitoksen ATK-huone Scriptoriumissa. Pagemaker-ohjelma oli monella tapaa samanlainen kuin nykyiset taitto-ohjelmat, mutta kaikki oli tietenkin hitaampaa ja vaikeampaa – esimerkiksi kuvien lataaminen saattoi kestää monta minuuttia, ja kuvista (tai ainakin hyvistä sellaisista) oli ylipäänsä jatkuva puute. Kameroita ei välttämättä ollut käytössä lainkaan, ja samoja kuvituksia käytettiin usein uudestaan. Myös epäsopivat tiedosto-muodot aiheuttivat ongelmia, ja itse tietokoneetkin hajoilivat koko ajan, jolloin niitä sai jatkuvasti olla käynnistämässä tai kokoamassa uudestaan.

Kaikesta tästä huolimatta Kronikan teosta nautittiin, ja toimituksen sisäinen yhteishenki kukoisti. “Me istuttiin yökaudet siellä ATK-aseamalla tekemässä

Kronikkaa, siis oikeasti! Mutta se oli ihan helkkarin hauskaa myös, nyt vain tuntuu, että miten meillä on ollut aikaa”, Lappalainen kertoo. Hän mai-

nitsee yhden mieleenpainuvimmista kokemuksiinsa Kronikan toimituksessa johtuneen juurikin tietoteknisestä viasta Limeksen painolla, jonka seurauksena Kronikoita piti käsin koota ja nitoa yhteen yötä myöten. Lappalainen kertoo muistojen Kronikasta ja ainejärjestötoiminnasta puuroutuvan yhteen ja sekoittuvan siihen, miten ATK-huoneella ja vanhalla historian laitoksella Heimolassa ylipäänsä olttiin jatkuvasti puuhaamassa milloin mitäkkin. **“Siellä häärittiin harva se päivä, tai itse asiassa joka päivä, en tiedä miten me edes ehdittiin mitään opiskella”**, Lappa-

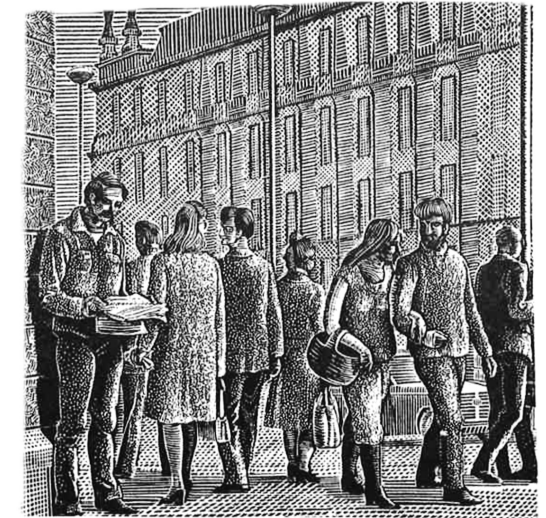
lainen nauraa, mutta kertoo myös muistavansa opiskeluaajoista kurssien ja luentojen sijaan ensisijaisesti juuri tämän yliopiston sosiaalisen puolen ja opiskelijakulttuurin.

Kulttuuri Kronoksessa ja Kronikan ympärillä oli erilaista kuin nykyään. Historian laitosta ja sen professoreita haastettiin avoimesti, ja uuden Kronikan ilmestymisen sekä siihen liittyvät reaktiot olivat historian laitoksella iso asia. Lehteä tehdessä ilmassa oli aina kysymys siitä, millaisia asioita lehteen saa painaa, jotta professorit eivät suutu – ja toisaalta missä määrin heitä saa suututtaa. Esimerkiksi vuonna 1993 Kronoksen puheenjohtaja oli päätenyt laitoksen esimiehen puhutteluun sen vuoksi, kuinka paljon Kronikassa oli kritisoitu historian laitosta (ks. Kronikan historiikki, sivu 16). Yhden laitosta liian kiihkeästi haukkuneen artikkelin Lappalainen sensuroi lehdestä itse, ja muutamaa vuotta myöhemmin se julkaistiin kovalla rytinällä – tosin ilman ajallista kontekstia, josta kritiikin aihe olisi paremmin auennut.

Lappalainen toimi Kronikan päätoimittaja-

jana opintojensa loppupuolella, vuonna 1997. Hän myöntää, ettei itse ollut kaikista kärkkäin tai tulisieluisin journalisti, eikä hänellä ollut tarvetta kerjätä verta nenästään samalla tavalla, kuin joillain edeltäjillään. Päätoimittajaksi lähtemiselle ei ollut muita erityisiä syitä kuin se, että “jonkun se piti tehdä” – päätoimittajuus ei ollut taisteltu positio, vaikka lehden tekeminen hauskaa olikin. Lappalaisen aikana Kronikan linja oli jonkin verran asiallisempi kuin edellisinä vuosina, ja myös historiallistieteellisiä artikkeleita julkaistiin paljon – Lappalainen sanoo huvittuneena, että Kronikan historiassa oli myös paljon räväkempiä ja esoteerisempia tapauksia kuin hänen aikansa “mini-HAiK”.

Lappalaisen intressit olivatkin journalismin sijaan ensisijaisesti itse historian opiskelussa ja opiskelijaelämässä, ja hän pohtii sitä, ettei lehden tekoon liittynyt räväkkyys ja hauskuus aina välttämättä välittynyt itse lehden sivuilla. Työllistymään Kronikan toimittaminen kuitenkin auttoi – Lappalainen sai esimerkiksi paikan tutkimusavustajana Heikki Ylikankaan rikollisuuden historiaan liittyvässä

projektissa muun muassa siksi, että taitto-ohjelma Pagemakerin käyttö oli hänelle Kronikan toimituksen myötä tuttua.

Poliittisesti 90-luvun loppupuoli oli melko rauhallista – laman ollessa ohi ja Neuvostoliiton romahdettua polttavia poliittisia aiheita ei ollut ainakaan niin paljon, että Kronikalla olisi ollut suurta painetta raportoida niistä. Sen sijaan epäpoliittisointuva opiskelijakulttuuri oli Lappalaisen oman kuvauksen mukaan **“jossain määrin tyhjäpäistä ja hirveän keskittynyttä huumoriin ja johonkin kaljankantoon Alina-saliin. Se oli kyllä jossain määrin aika huoletona aikaa.”** Isoimpia ristiriitoja olivat historian laitoksen sisäisten valtakantojen lisäksi esimerkiksi se, saako Kronos myydä t-paitoja, sekä tietenkin

niin kutsuttu **“haalari-gate”** – osa opiskelijoista vastusti nimittäin raivokkaasti sitä, että kronoslaiset ottaisivat käyttöön opiskelijahaalarit, sillä tämän teekkareilta lähteneen tavan katsottiin uhkaavan lähestulkoon humanismin ja sivistyksen peruspilareita.

Itsensä turhankin vakavasti ottaminen oli Lappalaisen mukaan yksi leimaava piirre 90-luvun opiskelijakulttuurissa. Tämä näkyi niin Kronikan sivuilla kuin proseminaarissa, jossa tuntui olevan jatkuva kilpailu siitä, kuka on **“kaikkein kovin nuori tutkija”**. Kronikkaan, opiskelijaelämään, opintoihin ja historian laitokseen liittyviä asioita kohdeltiin kuin elämän ja kuoleman kysymyksiä, ehkä myös siksi, ettei polttavia yhteiskunnallisia aiheita ollut niin paljon. Toisaalta myös huumori ja opiskelijoiden bilekulttuuri kukoistivat, ja esimerkiksi vanhalta historian laitokselta Heimolasta löytyvässä Frutti di Mare –pizzeriassa (jota tuttavallisemmin kutsuttiin Seminaarihuone 3:ksi) istuttiin tuoppien äärellä jatkuvasti niin opiskelijoiden kuin professoreidenkin kesken – tapa, jota Lappalainen nykyperspektiivis-

tä pitää hieman kummallisena.

Nykyään Lappalainen näkee Kronikan olevan jälleen oman aikansa tuote ja edustavan juuri niitä opiskelijoita, jotka sitä lukevat ja kirjoittavat. Suhde opiskelijoiden ja henkilökunnan välillä on muuttunut – Lappalainen ei ole vuosiin ajatellut, että Kronikasta pitäisi pystyä lukemaan rivien välistä jonkinlaista henkilökuntaan kohdistuvaa piikittelyä ja haastamista. Myös journalismin luonne ylipäänsä on muuttunut esimerkiksi sosiaalisen median kautta. **“Nyt on niin paljon muitakin kanavia joilla voi piikitellä jotain tuttavia, niin ei sitä tarvitse painattaa mihinkään lehteen! Ja se on ihan hirveän kallista!”** Lappalainen nauraa.

Lappalainen kokee myös opiskelijalehtien ylipäänsä olevan laajemmista journalismin muutoksista huolimatta yhä relevantteja. Lehdet kokoavat ihmisiä yhteen ja luovat identiteettiä kunkin ajan opiskelijakunnalle. Lisäksi Lappalainen korostaa yhdessä tekemisen tärkeyttä ja sitä, kuinka paljon ainejärjestölehden toimittamisesta voi oppia. **“En tiedä, mihin olisin**

päätenyt, jos en olisi tullut rekrytoituksi sinne rikollisuuden historian tutkimusprojektiin Kronikan kautta”, Lappalainen sanoo. Hänen mukaansa Kronikan tekeminen on kuin ryhmätyö, jota kukaan ei vastusta (vaikka opiskelijat yleisesti vihaisivatkin ryhmätöitä). Myös ainejärjestölehtiin kohdistuvien leikkausten suhteen Lappalainen kertoo toivovansa, ettei lehtien tärkeyttä huomata vasta sitten, kun niitä ei enää ole.

Laajemmin Lappalainen sanoo kaikkien nostalgisoivan omaa nuoruuttaan, mutta korostaa myös, että 90-luvun kulttuuri oli monella tapaa kovaa, seksististä ja alkoholinhuuruista. Kronikka on aina ollut vahvasti ajassaan kiinni, eikä kaiken sisäpiirin huumorin kuulukaan avautua jälkikäteen, vaan heijastaa nimenomaan sen ajan Kronikkaa tehneitä

ja lukeneita opiskelijoita. Pelkkä Kronikka ei ole muuttunut, vaan koko sitä ympäröivä maailma ja opiskelijakulttuuri – monella tapaa parempaan suuntaan.

Mirkka Lappalainen päätoimittajavuonnaan 1997 yliopiston päärakennuksen aulassa

Haastattelu: päätoimitus
Teksti: Katri Pihlström

Sinun. Meidän.

Tervetuloa
merkitysten
äärelle.

Sananvapauden
ja vapaan median
puolesta.

Median
museo
ja arkisto|

M E R K K I

Vapaa pääsy.
Merkkiin.fi

Töissä museoilla

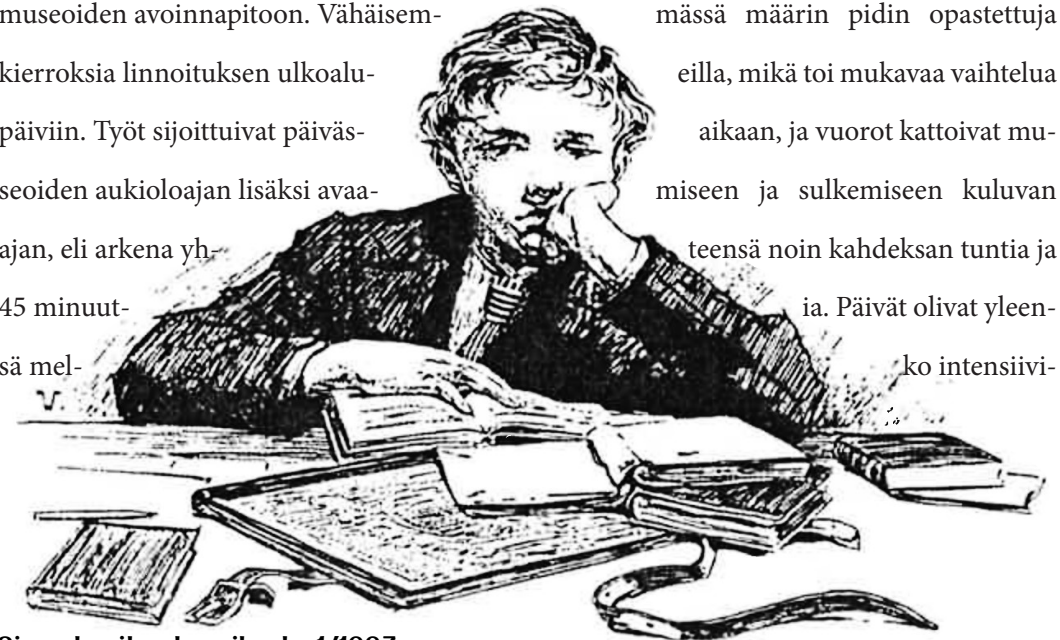
Reportaasi

Töissä museoilla

Jonatan Hjelt

Olin koko viime kesän töissä Lappeenrannan museoilla. Kyseessä on neljän kunnallisen museon yhteenliittymä, joka jakaa saman henkilöstön. Vuoroni vaihtelivat siten, että olin eri päivinä töissä eri museoilla. Museoista kolme, Etelä-Karjalan museo, Lappeenrannan taidemuseo ja Ratsuväkimuseo, sijaitsevat vanhassa Linnoituksen kaupunginosassa, ja niihin pääsee samalla yhteislipulla. Museoista neljäs, Wolkoffin talomuseo, sijaitsee muista poiketen Kauppakadulla kaupungin keskustassa, mutta käytännön syistä minulla ei ollut siellä vuoroja. Kaikkiin museoihin pääsee ilmaiseksi Hol-tarralla, mikä varmasti miellyttää historianopiskelijoita. Jos sattuu muutenkin liikkumaan Kaakkois-Suomessa, kannattaa ehdottomasti poiketa katsomaan. Myös museolla työskentelyä voin lämpimästi suositella, enkä tarkoita pelkästään Lappeenrannan museoita, sillä kokeneena museokävijänä on opettavaista päästä katsomaan museoita välillä tiskin toiseltakin puolelta.

Töissä tehtävänäni oli museoapulainen, ja suurin osa työtehtävistäni liittyi suoraan museoiden avoinnapiirien ylläpitoon. Vähäisem-
kierroksia linnoituksen ulkoal-
päiviin. Työt sijoituivat päivä-
seiden aukioloajan lisäksi avaa-
ajan, eli arkena yh-
45 minuut-
sä mel-
mässä määrin pidin opastettuja
eilla, mikä toi mukavaa vaihtelua
aikaan, ja vuorot kattoivat mu-
miseen ja sulkemiseen kuluvaan
teensä noin kahdeksan tuntia ja
ia. Päivät olivat yleensä
ko intensiivi-

Sivun kuvitus kronikasta 1/1993

siä, mutta väliin mahtui myös tylsiä hetkiä, kun museoissa ei vierailut juurikaan asiakkaita. Oli mielestäni ihan positiivista, ettei töihin tarvinnut herätä liian aikaisin, mutta toisaalta jos oli esimerkiksi tarve asioida jossakin erikoisliikkeessä, kello oli töiden jälkeen jo liian paljon ja käynti ajoitettava vapaapäivään. Päivän jälkeen olin monesti myös sen verran väsynyt, ettei illalla olisi jaksanutkaan tehdä enää mitään. Onneksi kesä oli penkkiurheilijalle otollinen, ja säät suosivat, jotta saattoi käydä Saimaassa uimassa.

Jonatan ja Etelä-Karjalan museon Viipurin pienoismalli

Vaikka kassalle olisi periaatteessa voinut palkata miltei kenet tahansa, uskon, että laaja historiantuntemukseni paransi monen asiakaskokemusta. Etenkin Etelä-Karjalan museolla ja Ratsuväkimuseolla neuvoin asiakkaita monissa paikallis- ja sotahistoriaan liittyvissä kysymyksissä. Kerran minulle jopa tuotiin arvioitavaksi antiikkiesinettä, mutta se oli aika ainutlaatuinen tapaus. Opiskelin alkukesästä paljon Viipurin historiaa, sillä Etelä-Karjalan museon perusnäyttelyyn kuuluu valtaisa Viipurin pienoismalli, joka esittää kaupunkia syksyllä 1939. Harvalla edes vanhemmista kävijöistä oli enää omakohtaisia muistoja Viipurista

tuolta ajalta, mutta monia kiinnosti esimerkiksi vanhempiensa vanha asuinpaikka tai jokin kaupungin lukuisista kouluista. Toisia, yleensä keski-ikäisiä miehiä, kiinnosti sen sijaan Neuvostoliiton suurhyökkäys, Viipurista vetäytyminen ja rintamalinjat vuonna 1944. Heitäkin osasin ja jaksoin kärsivällisesti neuvoa, vaikka kysymyksiä riitti.

Erityisalaani liittyvien tehtävien lisäksi tavalliseen työpäivääni kuului paljon asiakaspalvelua, kassatyöskentelyä, museokaupan järjestelyä ja siivoamista. Asiakaspalvelun harjoittelu

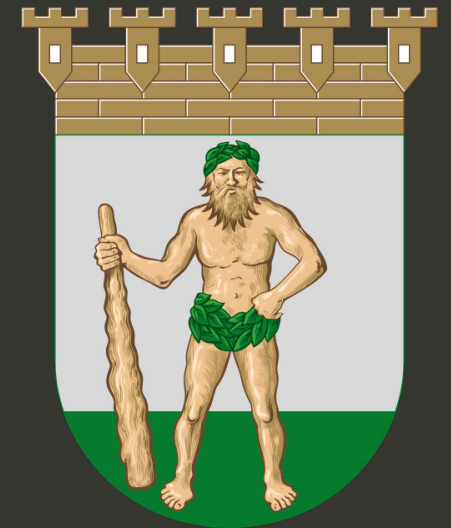
Faktaa: Lappeenranta (ruots. Vilmanstrand)

Sijainti: Etelä-Karjalan maakunta
Kaakkois-Suomi.

Väkiluku: 73 000, Suomen 13.
suurin kunta.

Perustettu: 1649 Pietari Brahen
aloitteesta.

Erityistä: Tunnetaan ainakin jääkiekkoliigan ikuisesta häntäjoukkueesta SaiPasta ja käsittämättömistä kinkulla ja kananmunalla täytetyistä lihapiirakoista eli vedystä ja atomeista. Kaupungin vaakunassa esiintyvä puolialaston Villimies on toisinaan nähty kaupungilla, eikä viimeisimpien hallinnollisten uudistusten jälkeen kaupungissa ole kuin yksi lukio. Ainoa nuorisotalo on suunniteltu purettavan vanhainkodin tieltä.¹

¹ Kirjoittaja on kasvissyöjä. Faktalaatikko saattaa sisältää lappeenrantalaisille tyypillistä itseironiaa.

oli aidosti mielenkiintoista, koska minulla ei ollut siitä paljon aiempaa kokemusta. Oli tärkeää oppia puhumaan selkeästi. Yksi todistamani ilmiö oli asiakaspalvelijan äänen kehittyminen. Alkukesästä huomasin, että vanhemmat työntekijät muuttivat ääntään, kun he puhuivat asiakkaille. Alkuun se oli minusta outoa, mutta äkkiä aloin tehdä sitä itsekin. Kassaohjelman käytön ja hyllyttämisen lisäksi pääsin harjoittelemaan vastuunkantoa. Esimerkiksi, kun avasin ja suljin museota, viikonloppuisin usein ainoana työntekijänä, olin yksin vastuussa, että kaikki museotekniikka toimi ja museokäynti oli asiakkaille turvallinen. Häiriötilanteissa oli toimittava nopeasti ja tehtävä itsenäisiä päätöksiä. Onneksi mitään vakavaa ei sattunut, vaikka eräänä päivänä pitikin selvittää tunteja kestäneestä sähkökatkosta.

Yksi asia, mitä meille kesätyöntekijöille ei varsinaisesti perehdytetty, mutta mistä tein paljon omia havaintoja, oli se, miten museonäyttelyitä rakennetaan. Oikeastaan yllätyin, miten paljon museoiden henkilökunnalla on lopulta valtaa päättää näyttelyiden sisällöstä, ja oikeastaan vaikuttaa yleisön historiakäsitykseen. Kuitenkin kuten tieteellinen artikkeli tai monografia, näyttely tarjoaa parhaimmillaankin vain näkökulmia historiaan. Hyvä näyttely ei mielestäni pönkitä populaarihistoriasta opittuja yksinkertaistuksia, vaan pyrkii haastamaan niitä. Tästä hyvänä esimerkkinä Etelä-Karjalan museon perusnäyttely onnistuu mielestäni hyvin purkamaan menetettyyn Karjalaan liitettyä tarpeetonta mystifointia (josta pitäisi kirjoittaa kokonaan toinen essee) ja lähestyä teemaa arkisemmasta näkökulmasta. Näitäkään yksinkertaiselta tuntuvia asioita en olisi välttämättä tullut ajatelleeksi, jos en olisi työskennellyt museoilla. Kesätyötäni voi siis pitää varsin opettavaisena kokemuksena.

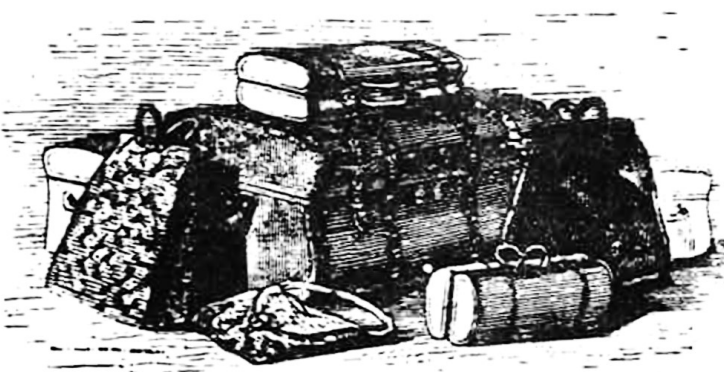
Kronikan ensimmäiset vuodet

Historiatieteen peruspilari, kulttuurielämämme syväallinen kuvastin

Aleksanteri Lindh

Lehti, jota pitelet käsissäsi tai kenties jopa tarkastelet sähköiseltä ruudultasi, on meille aina ollut rakas ja tuttu, kronoslainen Kronikka. Mutta mitäpä, jos lukisitkin parhaimillasi innokkaana sekä uteliaana kronoslaisena Kronosaurusta? Tai keskustelisit Topeliassa viimeisimmän Kronsomolskaja Pravdan pääkirjoituksesta? Vuoden 1974 Kronoksen hallituksen kokous kuitenkin päättyi lahjoittamaan maailmalle Kronosauruksen ja Kronsomolskaja Pravdan sijasta Kronikka -lehden, joka on poikkeuksetta tarjonnut helpotusta jokaisen kronoslaisen kiemuraiseen, humanistiseen arkeen.

Seuraavan tekstin tarkoituksena on muistuttaa meitä kaikkia rakkaan lehtemme aivan ensimmäisistä askelista ja poimia “Kronikka-taaperon” mitä erilaisimpia tuotoksia. Ennen kuin siirryn varsinaisiin poimintoihini on tarpeen esitellä muutamalla sanalla oppiainejärjestömme 70-luvun vaihetta, jonka kapaloihin Kronikka käärittiin. Entinen kronoslainen, nykyinen tutkija, Jyrki Ilva korostaa Kronikan historiaa käsittelevässä artikkelissaan

(kts. lähdeluettelo) puoluepolitiikan merkittävyydestä Kronoksen toiminnassa 70-luvulla. Ensisijaisesti vasemmistoryhmittymien jäsenet, kuten Akateemisen Sosia-

listiseuran sekä Opiskelijoiden Sosiaalidemokraattisen Yhdistyksen jäsenet, ohjasivat Kronoksen toimintaa ja visioivat sen huomista. Puoluepoliittisten debattien kiihtyvä dynamiikka vaati yhä tehokkaampaa tiedottamista omasta agendastaan sekä uusien kannattajien värväämistä puolelleen. Poliittisten ryhmien omien julkaisujen ohella oppiainejärjestön omien, yhteisten tiedotteiden toivottiin edistävän Kronoksen yhtenäisyyttä sekä yksimielisyyttä. Tiedotteiden merkkimäärät kasvoivat julkaisusta toiseen ja lopulta ne alkoivatkin muistuttaa kokonaisvaltaisempaa lehteä.

Heti Kronikan ensimmäisen numeron ensimmäisillä sivuilla väistetään keveyttä sekä viihdykettä, ja sen sijaan vakavassa hengessä paljastetaan historiatieteen perinpohjaisimpia merkityksiä ihmiskunnalle: “ Ihmisen käsitys siitä, millainen yhteiskunta on, miten ja kenen toimesta se on historian kuluessa muuttunut perustuu hänen tietoihinsa historiasta. Tämä tieto vaikuttaa keskeisellä tavalla siihen, miten hän pyrkii muuttamaan yhteiskuntaa vastaamaan tarpeitaan.” Uutta historian opiskelijaa myös muistutetaan, että jokainen historioitsija työskentelee kansallisen kulttuurin säilyttämisen puolesta imperialistien “seksin ja sadismin roskakulttuuria vastaan”. Todettakoon vain, etten henkilökohtaisesti ole nykyisenä kronoslaisena kuullut “seksin ja sadismin vastaisten” taistelujen jylhää pauhua enkä ole joutunut kertaakaan juuri tällaisen “imperialistisen sodan” keskelle avattuani kerta toisensa jälkeen Topelian A-rapun ulko-oven – vaikuttaa siis siltä, että ainakin kyseisen sodan kronoslaiset ovat sotineet loppuun.

Samaisessa ensimmäisessä numerossa vakava vire säilyy tekstistä toiseen. Pari vuotta aikaisemmin perustetun historian laitoksen ja historiakoulutuksen yleinen tila aiheuttavat selkeästi huolta: laitoksen piiriin kuuluvan tutkimuksen tavoitteita ei ole määritelty, taloudenhoito vaikuttaa kehnolta eikä tarkkaa opiskelijoiden määrää näytä olevan tiedossa. Myös opettajankoulutus todetaan epätoivoisen surkeaksi. “Varsin puutteellisin taidoin sinne luokan eteen sysätään. Useimpien opetus on sitten sen mukaista”, kertoo Kronikalle Mäkelänrinteen yhteiskoulun iltalinjan tuore historianopettaja Antti Penttilä. Aloittelevien

historianopettajien kohtaloon näyttää liittyvän jokin ajaton, universaali kirous, sillä meidänkin päivinämme moni aloitteleva historian maikka kokee pedagogisesti itsensä varsin paljaaksi nykynuorison edessä.

Mahtuipahan vuonna 1974 kronoslaisten rikkaaseen arkeen myös opintomatka Moskovaan. Ensimmäisen Kronikan mukaan matkalaiset pääsivät nauttimaan muun muassa paikallisten häiden antimista heti hotellia vastapäätä sijainneessa ravintolassa. “Tästä mahdollisuudesta eräät matkalaiset ottivatkin vaarin”, todetaan ensimmäisen Kronikan sivuilla. Tutustuminen Moskovan valtion yliopistoon sekä sikäläisiin opiskelijoihin päättyi oikein rintamerkkien vaihtoon. Toivottavasti mekin, nykyiset kronoslaiset, pääsemme jonakin päivänä vierailemaan satunnaisen, onnekkaan parin häissä ulkomailla taas uuden opintomatkan puitteissa.

Seuraava Kronikka- parempi Kronikka

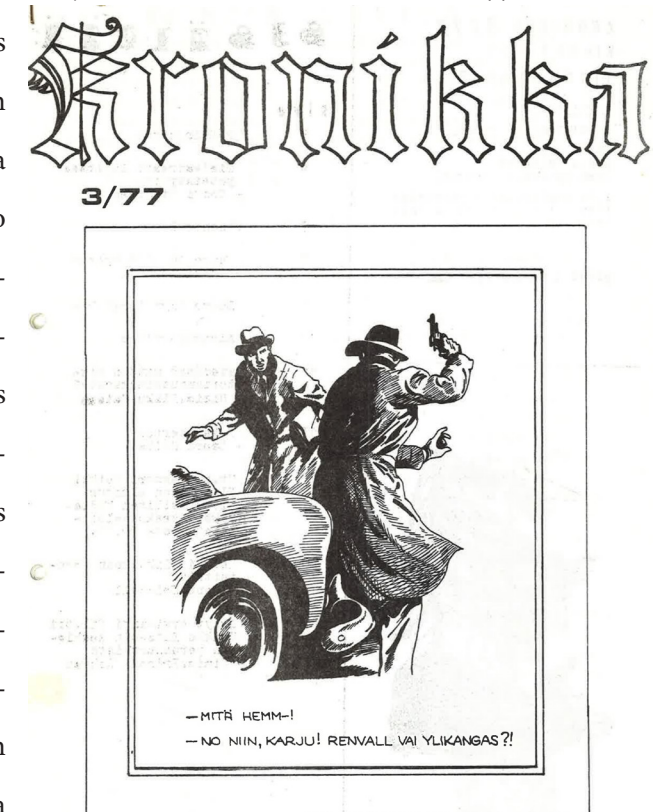
Ilvan mukaan Kronikka pysyi tosiaankin hyvin vakavasävyisenä järjestölehtenä ensimmäisinä vuosinaan ja vasta 70-luvun loppuvuosien numeroista saattoi havaita ensimmäisiä monipuolistumisen merkkejä. Paljon keskustelua aiheuttanut tutkintouudistus, opiskelijoiden sosiaalihuolet sekä taistelu kapitalististen maiden imperialismia vastaan kylläkin säilyivät vakainasina teemoina Kronikan sivuilla, mutta niiden rinnalle alkoivat pulpahtelemaan kevyemmät, kulttuuri- tai urheiluaiheiset jutut. Aiempien numeroiden vakituinen, sisäkannen alaotsikko “Kronos r.y:n tiedotuslehti” putosi pois viimeistään vuonna 1978 korostaen lehden nyt olevan jotain muutakin kuin vain tiedotuskanava.

“Humanistiajopuu” -nimimerkillä signeerattu teksti vuoden 1976 Kronikan teemanumerossa on loistava esimerkki uudennlaisesta sisällöstä ja suorastaan sosiaalihistoriallinen ar-

tefakti, joka mahdollistaa kurkistuksen 70-luvun kronoslaisen päivittäiseloon sekä paljastaa historian opiskelijan arjen universaaleja piirteitä. Tekstin kertoja kuljettaa lukijaa läpi kronoslaisen tavanomaisen viikon, ja heti uuden viikon ensimmäisenä päivänä olo on kaikkea muuta kuin reipas. Huonekalut puuttuvat omasta kodista ja opintolainakaan kuulemma ei saisi käyttää sellaisiin “kestokulutushyödykkeisiin”. Arki on yhtä juoksemista ja istumista busseissa, junissa sekä raitiovaunuissa. Oppiainejärjestön iltamat tarjoavat piristystä, ja historian opiskelu tuntuu kerrassaan hupaisalta: “Onhan se nyt kamalan hupaisaa lukea ehkä jopa pääaineenaan hi-hi-historiaa, jonka markkinataloudellinen hyötykovina aikoina on hyvin kyseenalaista.”

Samaisessa Kronikan numerossa löytyvät myös kronoslaisten haastattelu sekä lukijoille suunnattu “Testaa itsesi” -testi. Arkistotutkailujeni perusteella tällaiset sisällöt tosiaankin yleistyvät seuraavien vuosien numeroissa ja humoristista kuvitustakin ilmestyy lehden si-

vuille. Mutta kirjoittamani katsaus Kronikan ensimmäisistä vuosista on saapunut loppuristeykseensä, josta matka lukijan kanssa voi jatkua joko syvemmälle Kronikan historian uumeniin (johon jokaisen historioitsijan alitajunta ja humanistinen sisus janoavat jatkamaan), tai inhimilliseen päätökseensä jättäen tilaa myös seuraaville, samankaltaisille teksteille. Siispä loppuviihdykkeenä haluaisin tarjota arvon lukijoille otetta vuoden 1978 Kronikan “fuksien ABC:stä”, jonka on tarkoituksena muistuttaa myös meitä nykylukijoita

Ensimmäisiä humoristisia kuvituksia Kronikassa.

käyttämienne päivittäistermiemme todellisista semanttisista merkityksistä – ne varmasti tarjoavat selkeyttä ja helpotusta niin monimutkaiseen opiskelijaelämäämme.

Duuni = Työpaikka. Myyttinen unelma, joka suullisena perimätietona siirtyy uusille opiskelijapolville vanhojen valmistuessa työttömyyskortistoon.

Fuksi = Vastasyntynyt akateeminen nuori matkalla kohti unelmiensa romahdusta.

Gradu = Pääaineen laudatur-työ. Valmistumisen peukaloruuvi, myllynkivi vanhojen romujen kaulassa.

Kronikka = Kronoksen pää-äänenkannattaja. Historiatieteen peruspilari. Kulttuurielämämme syvälinen kuvastin.

Luento = Kypsymistä kärsivään humanismiin.

Luentosali = Akustinen äänensekoitin.

Opintolaina = Kangastus. Vaikea tavoittaa, häviää äkkiä selittämättömästi. Jäljelle jää vain kukkaron ankea autius.

Tentti = Tilaisuus, jossa opiskelija esseistisellä kyvyllä ja tieteellisellä kypsyydellä luo harvoista muistamistaan faktoista nerokkaiden johtopäätösten avulla rikumattoman loogisia konstruktioita, jotka vastaavat kysymykseen, jos hyvin sattuu.

Vahtimestari = Opiskelijan suojeleuskeli, johon voi turvata kaikinlaisissa ongelmissaan.

Yliopisto = Yleishyödyllinen yhdistys. Tarkoituksena suojatyöpaikkojen luominen entisille opiskelijapoliitikoille ja muille hädänalaisille.

Lähdeluettelo: (lyhyt ja kapea sellainen)

Jyrki Ilva: *Kronikan tarina* (1996).

Kronikka: Kronos ry:n tiedotuslehti, numerot vuosilta 1974–78, Kansalliskirjasto.

Fuksiriennoissa voittaneet

Tuutorit lupasivat orientaatioviikolla erinäisten aktiviteettien yhteydessä palkintoja niiden voittaneille fukseille. Palkinnot Kronoksen fuksiohjelmassa jaetaan perinteisesti myöhässä (toim. huom. jos silloinkaan), mutta tämän vuoden tuutorit halusivat varmistaa, että fuksit todellakin saavat ansaitsemansa palkinnot ja että ne ovat odotuksen arvoiset. Siispä palkinto on tällä kertaa erittäin ainutlaatuinen ja historiallinen: maininta Kronikan 50-vuotisnumerossa!

Palkinnon ansainneet:

Kaupunkikierros: Kata, Kai, Otso, Henri

Fuksiappro: Markus, Onni, Emil, Henri, Otso, Lauri, Tuomo

Fuksiaiset: Tuomo, Gordon, Paul, Kai, Heikki

Tuutorit kiittävät kaikesta!

Runot

Rakasta!

Rakasta!
Rakasta ja huuda!
Rakasta raikuen,
raaputa
kaiverra kaipuusi
tallenna tunteesi
tähtiin ja tuhkaan
kun ne tovin on totta.

Rakasta
kun muuta et voi
on purjeesi tyhjä
tyvenessä
tyhjyydessä
sielusi sammuen ei soi.

Rakasta!
koska huomenna kaikki voi tomua olla
ja rakasta
koska varmaan ei ole.

Rakasta,
mä pyydän.
Sun vuoksesi.
Älä luule, että syytän:
en parjaa, jos et voi.

Rakasta
vaikka se on vaikeaa
rakasta
sillä kauniimpaa
on vaikea tavoittaa.

siirtymäpäivä

tänään on siirtymäpäivä
sellaisia on viime aikoina ollut usein.
mieli tukossa kuljen samaa rataa
juoksen,
kipitän,
viipotan,
ramppaan
paikasta toiseen ja taas kotiin palaan.
liike on rytmitön, ei vie perille.
tummat, täydet pilvet tukkivat mieleni,
hautuumaan yllä ilma on raskas.

loppukesän lämpö
niittykukan nuuduttaa.
helteen alle mä kaadun,
huoletta luovutan.
siirtymäpäivinä, välissä maadun,
valkoista lippua heilutan.

ukkonen kihelmöi huomisen yllä
ei mokoma purkaudu vielä.
ehkä huomenna,
ehkä huomenna
olen vapaa.
silloin helvetti on irti.
leiskuvat salammat
raatelevat maan ja rauhan
käsikisin niitä käyttäytymään
mutteivät mokomat tottele.
ukonilmaa tarvitsen
siirtymäpäivien paineen jälkeen.

- kai

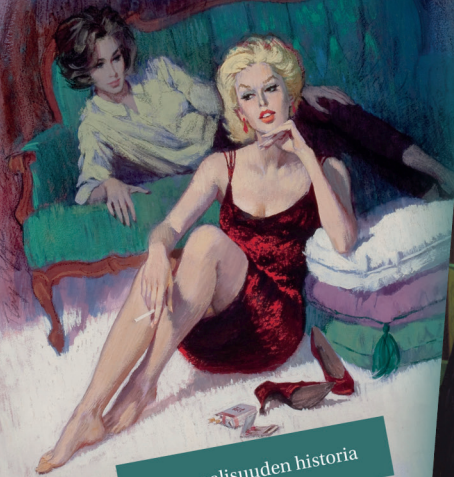

HISTORIALLINEN AIKAKAUSKIRJA

1/2024 • 14 €

HISTORIALLINEN AIKAKAUSKIRJA

2/2024 • 14 €

Seksuaalisuuden historia

HISTORIALLINEN AIKAKAUSKIRJA

3/2024 • 14 €

Koulutus ja nuoriso

***Tämän päivän kronikoitsijat
kirjoittavat huomispäivän HAikiin***

Tilaa Historiallinen Aikakauskirja
vuodeksi 2025, saat numeron 4/2025
kaupan päälle!

www.historiallinenaikakauskirja.fi/opiskelijatarjous/

